

LA + VIDA
ESPIRITUAL
BUENOS
AIRES

DUHOUANO
ZIBIENDE

SEPTEMBER 1981

La Eucaristía hace presente a Jesús

Cuando celebramos la Eucaristía, no sólo anunciamos el Sacrificio de Jesús, sino que también lo actualizamos. Es verdad que Jesús ofreció en la cruz el único Sacrificio agradable al Padre. Sin embargo, El mismo quiso que, al comer su Cuerpo y beber su Sangre, nosotros ofreciéramos constantemente ese Sacrificio, bajo los signos del pan y del vino. A través de esos signos, Jesús se hace realmente presente entre nosotros, y esa presencia sacramental perdura incluso después de celebrarse la Eucaristía.

La Eucaristía es una verdadera comida. Toda comida sirve para estrechar los vínculos entre los comensales. Con mayor razón, la Eucaristía es el gran "signo de la unidad" cristiana. Por eso decimos que, al recibir la Eucaristía, hacemos de una manera especial la "Comunión", es decir, estrechamos nuestra "unión común" con Jesucristo y con todos sus miembros. *Ya que hay un solo pan, todos nosotros, aunque somos muchos, formamos un solo Cuerpo*, nos recuerda san Pablo.

Pregovori o gori

Domača gora, najbolj zelena. (slovenski)

Ni planine brez doline. (slovenski)

Bolj ko je gora visoka, bolj je trava kratka. (slovenski)

Drži se ravne poti, tudi če moraš čez goro. (slovenski)

Človek se s človekom spravi, gora z goro nikdar. (angleški)

Kdor hoče visoko priti, mora trden v glavi biti. (afriški)

Naj bo grič še tako visok, vendar vodi steza na njegov vrh. (afganistanski)

Pregovori o trudu

Če hočeš star se odpočiti, moraš mlad se potruditi. (slovenski)

Seme, ki ga ne posejemo, ne zraste. (japonski)

Človek si prizadeva, Bog dodela. (slovenski)

Vse žive dni se trudi in časa ne zamudi. (slovenski)

Pred krepost je Bog postavil znoj. (italijanski)

Kar človek s trudom pridobi, rad obdrži. (slovenski)

Kadar so roke lene, se glava utruji. (nemški)

Ne po našem hotenju, ampak po božjem dopuščanju. (slovenski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 48

SEPTEMBER 1981

Rast in razmah naše slovenske skupnosti

Slovenska skupnost v Argentini je zaklad in talent. Od 1948. leta ji postavljamo osnove in usmerjamo rast. Naše versko življenje raste v njej in jo podpira v razvoju. Krajevno smo razsejani, a duhovno enodušni. Korenine imamo v izvoru, ki teče iz leta 1945, življensjske sokove črpamo iz vere in iz svojih junakov — mučencev.

Rast je usmerjena navzgor, razmah v košatost in žilave veje.

Usmerjenost v višje cilje je prvo pravilo posameznika in narodov. Nadnaravni cilj nam usmerja življenje po krščanski veri, naravni narodni cilji nas oblikujejo in poganjajo v skupnem življenju.

Cilji nam morajo usmerjati pogled v prihodnost, v naslednja leta in desetletja. Prvi korak je razmišljanje o cilju, o namenih, o poslanstvu, o poteh, o načinih, o sredstvih. Razglablajmo o namenih svoje skupnosti, o potrebah svojega verskega življenja, pa se bomo navdušili za močno skupnostno življenje v sedanosti! Razmišljajmo z zavzetim navdušenjem svojo skupno stvarnost in zamišljajmo si pot v naslednja desetletja, v prihodnje življenje skupnosti! Naj nas ne hromijo rane in izgube, ki so nujne spremljevalke tudi romanja našega slovenskega božjega ljudstva! Upamo v Boga, zaupamo pa tudi v žilavost in zavednost našega človeka, slovenskega kristjana.

Naša Slovenija v svetu raste na več krajih sveta, naša slovenska Cerkev tudi. Po razseljevanju rojakov se je naša domovina razmahnila, v enaki meri se mora razmahniti tudi naša krščanska skupnost.

Povsod, kjerkoli so rojaki, naj bo z njimi tudi naša Cerkev. Povsod naj bo naš tisk, kjer je le mogoče, slovenska maša, obisk slovenskega duhovnika. Tudi male edinice naše skupnosti zaslužijo naše upoštevanje in pomoč celote. Zaslužijo in potrebujejo, da se povezujejo z vsemi našimi ustanovami in srkajo iz njih versko in narodno misel. Tisti, ki imamo več, dajmo onim, ki nimajo ničesar ali le malo! Za verske potrebe rojakov smo odgovorni sorojaki. Evangelij terja od nas, da rešujemo stoto ovco. Zamislimo se, koliko „stotih“ ovac našega pokolenja je na ozemlju Argentine. Danes so drugačne zveze kot pred leti, večje so možnosti, da se poiščemo in povežemo. Nove priložnosti in razmere nam narekujejo tudi nove dolžnosti in novo ljubezen!

SMEHLJAJ ZA POLETJE

Za tak smehljaj se je treba vzpeti više,
odkoder pogled objame pot z gorà
v zeleni šum dreves in niže in niže
do njiv in polj in mest na robu morjã,

kjer zorijo;

za tak smehljaj se je treba v svod zazreti,
kako se z vso modro neizmernostjo
nad zêmljo sklanja dih, ki daje živeti —
tako se odpira ljubi, sveti Bog

za Marijo.

PRIŠEL SI NAZAJ

Tako kot si rekel.
Prišel si nazaj
med naših naselij nasade
in tja,
kjer je duše puščavniški kraj,
in tja,
kamor luč komaj pade.

Prišel si.
Na Svoj Čudoviti Način,

da vežeš
zemljó in nebesa —
o, ne le Nekdanje Ljubezni spomin
in ne le
kot Duh brez telesa.

Tako kot si rekel.
Nebeška si Jed
iz vekomaj Iste Daritve.
O, Jezus,
Beseda vseh naših besed.
Stvaritelj
svobodne stvaritve.

NA KOŠČKU SVETA OB REKI SÓMIDA *

Z mostu v meglí, ki čaka dež od včeraj,
se krokar dvigne, švigne, kroži, pne
in spet spusti se k mostu, pika črna
na vzdih, da rad bi v let razpel roké.

Z mostu se žalostna meglà odpravi:
spet ga ne bo, dežjà, s poti morjà;
a veter s severa je ne tolaži,
le sonce gre iskat čez rob neba.

Vse drugo zdi se v starem ravnotežju.
Med travami cvetó aságao — **
kot da bile bi v galilejskem vetru
spet Zanj odete — belo rožnato.

-
- * Súmida — Velika reka, ki teče skoz severovzhodni Tokio.
** Aságao, po naše — JUTRANJI ODRAZ, je poznopomladni slak
tokijske ravnine. Japonci imajo vsak cvet za podobo idealne ženskosti.

Vladimir Kos

Postopno okrevanje sv. očeta

Govorice, da se sv. oče ne počuti najbolje, so bile potrjene v soboto 20. junija. Okrog petih popoldne se je papež vrnil v bolnišnico Gemelli. V Vatikanu so uradno potrdili, da je imel precej zvišano temperaturo, okrevanje, ki je bilo po operaciji ves čas presenetljivo hitro, pa je postalo nekoliko počasnejše.

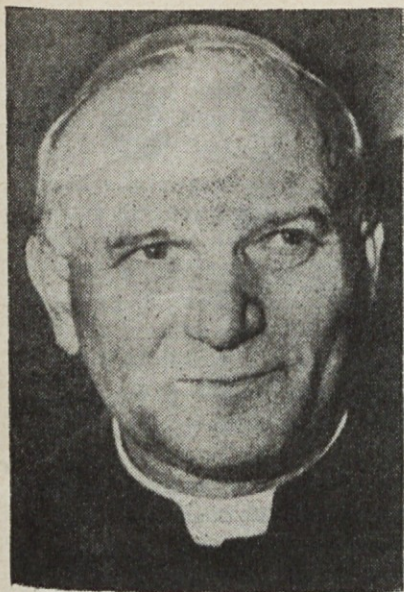
Zdravniki, ki skrbijo za papeževo zdravljenje, so določili, da je potrebno opraviti nekatere dodatne preglede. To pa je mogoče storiti samo v bolnišnici. Zato se je sv. oče nepričakovano vrnil v kliniko, ki jo je zapustil 4. junija. Sam je izstopil iz avtomobila in peš odšel proti dvigalu. Zdravniški pregledi so se začeli takoj in so trajali nekaj dni. Papež je nastanjen v isti sobi v 10. nadstrop-

ju, kjer je bil, ko je prišel iz sobe za intenzivno nego.

Papežev ponovni odhod v bolnišnico je zbudil veliko skrb med verniki po svetu. Vsi bi radi videli papeža zdravega, da bi lahko spet z vso polnostjo opravljal svojo odgovorno službo. Iz vseh strani so prihajala pisma z dobrimi željami za čimprejšnje okrevanje. Verniki mu zagotavljajo svoje molitve.

V nedeljo 21. junija je Janez Pavel II. iz bolnišnice prek vatiškanskega radia nagovoril vernike, zbrane na Trgu sv. Petra. Govoril je o evharističnem Jezusu in o Mariji. Nagovor je bil razmeroma kratek. Iz papeževega glasu je bilo čutiti napor in bolečino,

V soboto 27. junija so zdravniki, ki skrbijo za svetega očeta, izdali uradno poročilo, da se je nje-

govo zdravstveno stanje sicer izboljšalo, vendar pa bo moral ostati v bolnišnici še več tednov, dokler ne bo uničen virus „cytomegalovirus“, ki povzroča višjo temperaturo v organizmu. — Doslej zdravniška znanost še ni odkrila učinkovitih zdravil zoper ta virus. (Virusi so mikroskopsko majhni povzročitelji raznih nalezljivih obolenj; najmanjši virusi so veliki le eno stotinko mikrona, največji do nekaj stotink mikrona; vidimo jih samo pod elektronskim mikroskopom, ki poveča do 100.000-krat. Posamezne vrste napadajo celice in tkiva.)

Zdravstveno stanje pa je omogočilo papežu, da je mogel v soboto 27. junija sprejeti kalcedonskega metropolita Melitona, ki je

dekan sv. Sinoda pri ekumenskem patriarhatu v Carigradu. Metropolit je prišel na čelu posebne pravoslavne delegacije v Rim, da se udeleži slovesnosti sv. Petra in Pavla, obenem pa je papežu izročil posebno poslanico carigrajskega patriarha Dimitrija I.

V nedeljo 28. junija se je spet zaslíšal po zvočnikih na Trgu sv. Petra glas Janeza Pavla II. Bil je jasnejši in močnejši kot prejšnjo nedeljo. Omenil je svojo bolezen, ki mu onemogoča maševati na dan svetih apostolov na oltarju nad grobom sv. Petra, se zahvalil carigrajski delegaciji za obisk in povabil odgovorne k pomiritvi v Libanonu.

Letošnje praznovanje prvakov apostolov Petra in Pavla, 29. junija, je minilo brez papeža. Osrednja slovesnost je bila v baziliki sv. Petra. Vodil jo je vatikanski državni tajnik kardinal Cassaroli. Večji del govora je Casaroli posvetil Janezu Pavlu II. „Kristusovega namestnika danes ni med nami,“ je dejal, „vendar nam je danes še posebej blizu. Spremljajo ga molitve vse Cerkve. Cerkev doživlja v današnjem času, podobno kot v preteklosti, številne preizkušnje in težave. Toliko bolj nam je zato potreben Kristusov namestnik. Potreben nam je njegov krščanski optimizem, njegova življenjska sila, ki ne pozna utrujenosti, njegovo zaupanje Vanj, ki je naša moč. Želimo, da bi mogel papež Janez Pavel II. nadaljevati z nezmanjšano močjo in svetu pri-

našati upanje. Svetu, ki je po eni strani tako odprt za dobroto in plemenitost, a po drugi strani tako zaskrbljen za svojo sedanost in prihodnost. Svetu, ki ima takšne možnosti razvoja in napredka, a je obenem pretresen od grozot starih in novih krivic, nesreč, vojn in razprtij. Svetu, ki ga ogrožajo lastne tehnične in znanstvene pridobitve, ki mu grozijo s popolnim uničenjem. Zato potrebujemo papeževih besed, njegovih dejanj, ki jih ne izvršuje kot oblastnik, temveč kot brat in Kristusov služabnik. On je v službi mirnega sožitja med ljudmi vseh narodov in vseh družbenih slojev. Potreben nam je zato, da bi nam pomagal hoditi po poteh miru, pravičnosti, resnice in ljubezni.“

Končal je svoj govor takole: „Sveti oče, naj pride v tem trenutku v vašo bolniško sobo, iz katere tudi zdaj z veliko potrpežljivostjo vodite Cerkev, ranjeni od brata, ki vas prav gotovo ni poznal, ker bi vas sicer moral ljubiti, odmev naših dobrih želja, naših molitev, s katero vas spremljamo, ko obhajamo spomin na apostola Petra, skalo, ki jo danes vi predstavljate v Cerkvi. Cerkev in svet vas potrebujeta. Naj nam Gospod nakloni milost, da boste spet kmalu med nami, z nasmehom očeta, modrostjo duhovnega voditelja, z avtoriteto apostola Petra, z misijensko gorečnostjo apostola, katerega ime nosite.“

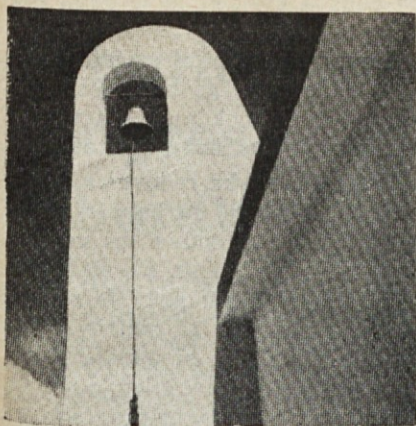
Pred mašo so redarji zalotili nekega moškega, ki je poskušal

zažgati bombo v bližini glavnega oltarja. Namerano so mu pravočasno preprečili. Policija je kasneje ugotovila, da je mož duševni bolnik, doma iz južne Italije.

11. julija so zdravniki v kliniki Gemelli izdali zdravniško sporočilo, v katerem so zapisali, da se bolniku zdravje počasi, a vztrajno izboljšuje. Za virozo, ki ga je napadla, posebnih zdravil ni, zato morajo pustiti telesu, da premaga bolezen v glavnem samo. Drugih okužb pa ni.

V nedeljo 12. julija je vernikom in turistom na Trgu sv. Petra spet govoril po vatikanskem radiu, tokrat o evharističnem kongresu: „Vse želim pozvati, naj se z mislijo in srcem spomnijo evharističnega kongresa, ki bo prihodnji četrtek začel svoje delo v Lurdu. Na tisoče romarjev z vseh strani sveta se bo zbralo v tem francoskem mestu, da bi javno počastili Jezusa Kristusa pod podobo kruha in vina. Veste, da sem hotel zadnje tri dni sam sodelovati, da bi tako izpričal, kako vsa Cerkev hvaležno sprejema in hrani neprecenljivi dar Njegove ljubezni. Moj legat na teh srečanjih ljubezni in vere bo kardinal Bernardin Gantin. Z njim naj se v duhu vere povežejo vsi tisti, ki kakor jaz ne bodo mogli sodelovati na kongresu.“

V nedeljo 12. julija so po vseh poljskih cerkvah brali poslanico, ki jo je rojakom lastoročno napisal Janez Pavel II. ob imenovanju Josefa Glempa varšavsko-gniezenskega nadškofa in metropolita.

Toplo napisano pismo začenja papež z mislijo o liku in delu pokojnega Višinskega in ga imenuje „živi simbol domovine“, nato pa preide v poziv ljudem, naj radi sprejmejo njegovega naslednika. Z nadškofom Glempom se odpira novo poglavje, ki ga bo napisal novi pastir. Odločno in jasno besedo je papež zapisal tudi o verski svobodi in tisočletnem služenju poljske Cerkve ljudstvu: „Razumljivo je, da to služenje Cerkve zahteva prav razumljeno svobodo. Cerkvi je taka svoboda potrebna, to je svoboda vere in vesti. Potrebna pa ji je samo zato, da bi služila človeku in družbi, človeku in narodu, da bi mogla služiti resnici in ljubezni evangelija. Le tako bo lahko prispevala k resničnemu napredku vsakega človeka, ki ga ni mogoče meriti z gmotnimi dosežki. Ti morajo omogočati, da se človek razvija kot človek in da postaja življenje vsega ljudstva čimbolj pravično in

solidarno.“

Vatikan, 21. julija: sv. oče Janez Pavel II. je izjavil po televiziji iz klinike Gemelli vernikom, zbranim na 42. mednarodnem kongresu v Lurdu, da mu je atentat proti njegovemu življenju pred dobrima dvema mesecema pomagal bolje razumeti trpljenje bolnikov in ranjencev.

„Bog je dopustil, da doživljam v teh trenutkih na svojem lastnem mesu bolečino in slabost.“ Papež je bil videti utrujen, manj čvrst kot pred atentatom. S sklonjeno glavo je bral svoj nagovor in malokrat pogledal naravnost v kamero. Kazalec leve roke je imel obvezan. Papež se je nameraval osebno udeležiti evharističnega kongresa v Lurdu, pa je atentat namero preprečil.

Rim, 23. julija: ravnatelj klinike Gemelli prof. Tresalti je izjavil, da je sv. oče skoraj popolnoma okreval od virusovega obolenja, da pa bo ostal v kliniki še toliko časa, da mu bodo z operacijo normalizirali prebavni trakt. Vendar bodo s to operacijo toliko počakali, da bo čisto zanesljivo, da je povsem premagal virozo. Zdravniško poročilo tudi navaja, da je zadnje dni bolnikova vročina prenehala, da je pacientovo stanje na splošno dobro ter se postopoma krepi.

Atentator Mehmet Ali Agca je bil 22. julija obsojen na dosmrtno ječo. Sodilo in obsodilo ga je italijansko sodišče.

Počasno okrevanje sv. očeta od

virusnega obolenja nas je vznemirilo in skrbelo, najbrž pa tudi spodbudilo h nadaljnji molitvi za njegovo popolno in čimprejšnje ozdravljenje.

V nedeljo 5. julija je papež z bolniške postelje govoril po vatiškanskem radiu vernikom na Trgu sv. Petra o pomenu trpljenja in preizkušenj v luči božjega razodetja. „Odprimo z vso iskrenostjo svoja srca božji resnici,“ je papež povabil zbrane vernike. „Vsi, kdorkoli smo, kjerkoli in karkoli delamo, kajti le s pomočjo božje resnice bomo lahko uresničili življenje, v katero smo poklicani. Med seboj smo povezani v molitvi, vi molite zame, jaz molim za vas, vsi molimo, da bi se tudi med nami uresničile besede iz evangelija: Vzemite moj jarem nase in učite se od mene. Našli boste mir svojim dušam. Kajti moj jarem je sladek in moje breme je lahko. Naj se te besede uresničijo tudi v sedanjem trenutku mojega življenja in v življenju drugih bratov in sestra, ki prenašajo še veliko hujše preskušnje in trpljenje,“ je končal svoj govor papež.

V 2 tednih po ponovni internaciji je zdravnikom uspelo zmanjšati papežu virozno vnetje. Zdravniška poročila, ki jih ekipa zdravnikov daje časnikarjem, so v zadnjem času vedno bolj spodbudna. Sveti oče se počuti dobro, redno opravlja svoje dolžnosti, sprejema najozoje sodelavce, veliko počiva. Javnosti ni znano, kje se je bolnik okužil z virusom. Ni pa izključe-

na okužba krvi, ki jo je dobil pri operaciji takoj po atentatu. O papeževem zbolšanju pričata zadnja nedeljska govora. Papežev glas dobiva nekdanjo barvo in trdnost, govori tudi dlje časa.

Neka slovenska redovnica, ki je bila ob atentatu na papeža blizu njega, piše: „Nikakor mi ne gre iz spomina tisti dan, 13. maja, ko sem bila v Rimu prav blizu sv. očeta, v razdalji 15 metrov. Ako bi bilo mirno, bi si podala roko, ker sem bila prav blizu, kjer bi moral iti mimo na pripravljeni oder. Vse je bilo tiho, kar nenadoma počí trikratén strel levo od mene. Videla sem avto, ko so ga odpeljali, sedečega. Blizu atentatorja je stala neka italijanska frančiškanska sestra in ga je zgrabila za ovratnik, ker je videla da je on streljal. Zvečer so jo pokazali po televiziji. Videla sem tam gnečo, saj je bilo okrog 50 tisoč ljudi na trgu za sprejem. Potem je neki poljski duhovnik šel na oder in molil rožni venec latinsko, ljudje so pa odgovarjali vsak v svojem jeziku in zraven jokali. Ljudje so še dolgo v noč molili pred cerkvijo. Sedaj je ponovno v bolnici. Upajmo, da bo Bog uslišal in da se ranjeni papež pozdravi.“

Vatikan, 5. avgusta: sv. očetu so z operacijo uredili prebavni trakt. Operirali so ga ob popolni anesteziji. Operacija je trajala eno uro in je uspela brez slehernih motenj. V bolnišnici bo ostal verjetno vsaj še kakšnih deset dni, potem se bo

Evharistični kongres v Lurdu

Že sredi junija je v Rimu izšla listina o pomenu evharistije za današnjega človeka in kristjana pod naslovom: Jezus Kristus, Kruh, ki se lomi za novi svet. Sestavljena je na osnovi teološkega dokumenta, ki so ga za letošnji kongres izdali francoski škofje. Besedilo je razdeljeno v 7 poglavij. Prirejeno je tako, da sledi poteku evharističnega slavlja. Odgovoriti hoče na vprašanje, kakšna naj bo vloga Cerkve in vernikov pri obhajanju Kristusove evharistične skrivnosti. Besedilo daje troje usmeritev:

1.) Evharistija je eden izmed Kristusovih zakramentov. Kot takšen je povezan s celotno Kristusovo skrivnostjo: z njegovim učlovečenjem, učenjem, delovanjem, trpljenjem in križem, z njegovim vstajenjem.

najbrž umaknil za nekaj časa v svojo letno vilo Castelgandolfo. Upamo, da bo s tem ciklus njegovega zdravljenja po smrtno nevarnem atentatu zaključen in da bo sveti oče spet lahko v polni meri opravljal svoje odgovorno in težko poslanstvo: voditi Kristusovo Cerkve.

2.) Evharistija nas usmerja v onstransko življenje, odpira nam novo nebo in novo zemljo, osvobojeno greha in smrti. Omogoča nam, da kot kristjani oznanjamo in pripravljamo to novo nebo in zemljo že na zemlji. Vsaka maša, vsako češčenje svetega Rešnjega telesa nam odpira vrata v ta novi svet in nas usposablja, da ga pomagamo graditi.

3.) Tretja usmeritev je posvečena misijonskemu in družbenemu vidiku zakramenta evharistije. Cerkev je ena sama, pa naj bo takrat, ko se zbira k obhajanju evharistije, ali takrat, ko odhaja v svet, da bi oznanjala evangelij. Kristjani lahko postanemo v današnjem svetu kvas, ki bo spremenjal svet in človeštvo, samo s pomočjo evharistije.

V četrtek 16. julija je kardinal Gañtin kot papeški delegat odprl 42. mednarodni evharistični kongres. Odsotnost sv. očeta, ki bi se udeležil kongresa zadnje tri dni, ko bi ne bil ob atentatu tako hudo ranjen, je zmanjšala tudi število udeležencev. Tudi vreme v Lurdu ni bilo naklonjeno prve dni kongresa. V soboto, 18. julija je deževalo kar ves dan.

Sobotni dan je bil posvečen božji Besedi. Zaradi slabega vremena sicer ni bila mogoča programirana skupna evharistična slovesnost, pač pa so se vrstile brez ovir konference za razne narodnostne skupnosti. Pariški nadškof Lustiger je govoril o evharistiji in evangelizaciji, milanski nadškof Martini pa o Cerkvi, ki razglaša božjo besedo.

V nedeljo 19. julija je bila na sporedu koncelebracija v Lurdu navzočih škofov in kardinalov pod vodstvom kard. Gañtina. Koncelebracijo je prenašala „evrovizija“. Pred to mašo so se zvrstile maše raznih jezičnih skupin.

Ponedeljek 20. julija je bil posvečen ekumenski misli. Razpravljali so o tem, katere so točke v nauku o Evharistiji, ki so skupne vsem kri-

stjanom. Poudarjen je bil nauk katoliške Cerkve, kot ga je izoblikoval zlasti proti protestantizmu koncil v Trentu (1545-1563). Ta obsega predvsem 5 točk: 1. Evharistija je zakrament, vidno znamenje nevidne resničnosti, nedoumljiva in častitljiva skrivnost o navzočnosti celotnega Kristusa, resničnega Boga in resničnega človeka; 2. po posvečenju kruha in vina je Jezus navzoč resnično, dejansko in v svoji naravi pod podobo kruha in vina; 3. v moči besed posvečenja se narava kruha in vina spremenita v naravo Kristusovega telesa in krvi. To spremenjenje katoliška Cerkev imenuje „transubstancijacija“ (spremenjenje ene podstati v drugo); 4. Kristus ostane pod podobama kruha in vina tudi po spremenjenju, zato se sme sv. Evharistijo ohranjevati po cerkvah in nositi bolnikom; 5. sv. Evharistija, ustanovljena kot daritev in duhovna hrana, je lahko tudi predmet božjega češčenja, saj ostaja Kristus navzoč pod svetima podobama.

Vse krščanske Cerkve se glede prvih 2 točk skoraj v celoti strinjajo, razhajajo pa se glede ostalih 3 točk. Treba bi bilo zlasti najti skupen jezik, v čem je evharistično spremenjenje. Če bi prišlo v tem do soglasja, bi se dalo najti tudi skupen jezik glede 4. in 5. točke katoliškega nauka o sv. Rešnjem telesu.

Poslanica udeležencem kongresa, ki jo je sv. oče iz bolnišnice Gemelli naslovil po televiziji romarjem v Lurdu in celotnemu krščanskemu svetu, je postala vsebina in gonilna sila zadnjih 2 dni kongresa. Ob istem

primanjkovalo svetih duhovnikov. Ker pa evharistija povezuje v občestvo, ima praktične nasledke tako za konkretno življenje kot v zgodovini človeštva.

Kot dva neprestana čudeža so označili navzočnost bolnikov in mladih, ki se v Lurdu nenehno ponavlja. V prostrani podzemski baziliki Pija X. je v sredo 22. julija kardinal Macharski iz Krakova maševal bolnikom. Macharski je dejal bolnikom: „Potrebni ste. Podobni Kristusu na križu ste poklicani oznanjati evangelij odrešenja in veselja. Vi ste prijatelji trpečega in vstalega Kristusa.“

Papežev legat kardinal Gantin je isti dan maševal za skupino svojih rojakov iz zahodnoafriške države Benin, nato pa obiskal skupino poljskih udeležencev, ki so mu pripovedovali o „Cerkvi molka“ in o težavah, ki jih imajo kristjani v vzhodnih državah pod komunizmom pri prakticiranju svoje vere.

času, ko bi bil moral Janez Pavel II. priti v Lurd, tj. v torek 21. julija popoldne, se je zaslišal njegov skoro enako krepak glas kot v času, ko je bil še čisto zdrav. Tri četrt ure je govoril o „Kruhu, ki se lomi za novi svet“.

Sv. oče je v poslanici poudaril zlasti tri misli: evharistija povezuje z daritvijo na križu ter pripada s trpljenjem in vstajenjem Kristusovim k zgodovini našega odrešenja. Verniki naj bi cenili duhovništvo, ki je neobhodno potrebno in je dar Kristusa, zato pa bistveno presega moč občestva. Spoštujmo zato duhovniško službo in molimo, da ne bo

Brazilski škof Helder Cãmara je pri nočnem bedenju govoril v baziliki sv. Pija X. mladim. Obsodil je noro oboroževalno tekmo. Mladina Gen Rosso je pripravila koncert ob zvokih tisočev kitar. Mladina je sploh dala kongresu svojski pečat. Nekaj posebno lepega je bilo bedenje mladih od srce na četrtek, ki se ga je udeležil tudi kardinal Gantin. Tudi sv. oče je med njimi nameraval preživeti tisto noč. Mladi, zbrani v Lurdu, so ob sklepu kongresa naslovili na mladino vsega sveta poseben razglas.

Zadnji dan kongresa, 23. julija se je zbralo na prostranem travniku onstran reke Gave nasproti massabijski votlini nad 70 tisoč vernikov. Kardinal Gantin je posvetil 11 novomašnikov. Nato je kardinal Gantin podal nekak obračun o 8 dnevih kongresa, ki se ga je udeležilo 80 držav. „Poglobitev nauka o Evharistiji je dogodek velikega pomena za življenje Cerkve. Evharistija obvezuje Cerkev, da zgradi nov svet v duhu blagrov na gori, v katerem bosta vlada-li solidarnost in ljubezen.“

Za kongres je bila značilna nav-

zočnost mladih Cerkva, ki so razpravljalale o socialni pravičnosti v svetu ter poudarjale spoštovanje do lastne kulturne in duhovne identitete. Mladina pa je dala kongresu s svojo številčnostjo, iskrenostjo in molitvijo nadih nove pomladi v Cerkvi. Kongres je tudi prispeval k bratskemu vzdušju, ki je vladalo med predstavniki raznih krščanskih veroizpovedi. „Kongres je bil milosten dogodek,“ je dejal kardinal Gantin, „ki se bo nadaljeval v življenju vse Cerkve, v iskanju bratstva in pravičnosti za vse.“

Pastirsko pismo katoliških škofov Jugoslavije za mednarodno leto prizadetih 81

(Nadaljevanje in konec)

Potrebno je sodelovanje vseh

9. Za učinkovito pomoč prizadetim delo velikodušnih posameznikov ali manjših skupin ne zaleže veliko, potrebno je sodelovanje vseh, celotne družbe. Poslušna Kristusovemu naročilu: „Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj“ (Jan 13, 35), si Cerkev dela ljubezni lasti kot svojo dolžnost in pravico, od katere ne more odstopiti, čeprav je vesela podobnega dela drugih (prim. LA 8). Za to

področje še posebej velja, kar je izjavil drugi vatikanski koncil v svoji pastoralni konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu: „Karkoli je resnično človeškega, dobrega in pravičnega v najrazličnejših ustanovah, ki si jih je človeški rod ustvaril in jih še ustvarja, na vse gleda koncil z velikim spoštovanjem. Poleg tega izjavlja, da hoče Cerkev vse takšne ustanove podpirati in pospeševati, kolikor je to od nje odvisno in kolikor je združljivo z njenim poslanstvom“ (CS 42, 5). V istem odloku je dalje re-

čeno, da bodo krščanski laiki „radi sodelovali z ljudmi, ki delajo za iste cilje kakor oni sami“ (CS 43, 2). K temu sodelovanju jih spodbuja dostojanstvo človeške narave, ki je utemeljeno v Kristusu, ki jo je privzel in s tem je „v neki nadnaravni vzajemnosti povzel v sebi ves človeški rod kot družino“ (LA 8).

10. Razveseljivo je dejstvo, da je v naši domovini položaj invalidov in prizadetih urejen s pravično zakonodajo, pa tudi praktično je dobro poskrbljeno, da se morejo ti naši preizkušani bratje in sestre čim polneje vključiti v življenje skupnosti. Razne vrste prizadetih imajo svoje organizacije, ki jih med seboj povezujejo, skrbijo za

njihovo zdravstveno varstvo, šolanje in poklicno usposabljanje ter vključevanje v delo. V ta namen obstajajo pri nas posebne šole za slušno in govorno prizadeto mladiño, za slepe in vidno prizadete, ki jih vodi strokovno usposobljeno osebje. Invalidi in prizadeti se v skladu s svojimi možnostmi in sposobnostmi usposabljujejo v specializiranih učnih delavnicah, da se morejo kasneje redno zaposliti. Invalidi in prizadeti imajo tudi svoje športne organizacije in prireditve. Njihova zveza za šport in rekreacijo vključuje pri nas nad 140.000 članov. Velika pridobitev tega leta so televizijske informativne oddaje, namenjene slušno in govorno prizadetim. Vsekakor je tudi najboljša zakonodaja v nevarnosti, da ostane brez učinka za socialno stanje ali da ne obrodi zaželenih sadov, če je ne sprejme osebna vest občanov in skupna družbena zavest.

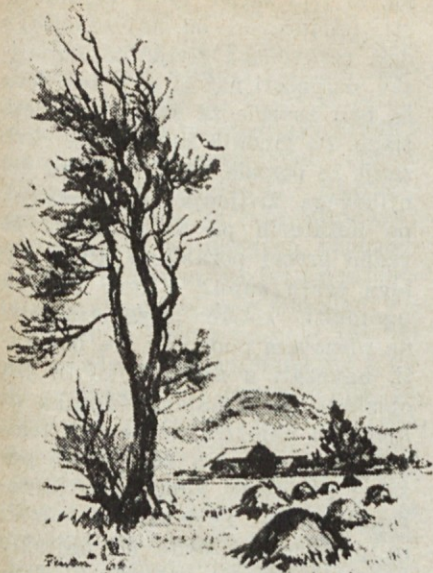
Uresničiti geslo leta prizadetih

11. Geslo tega mednarodnega leta prizadetih je: Enakopravno vključevanje in enakovredno sodelovanje. To geslo, ki ga je treba v vsakdanjem življenju uresničevati, da ne ostane mrtva črka, je utemeljeno v osebnem dostojanstvu slehernega človeka, v njegovi bogopodobnosti, v njegovi vključenosti v skrivnost Kristusovega učlovečenja in odrešenja. Papež Janez Pavel II. razlaga: „Tu gre za človeka v vsej njegovi resničnosti, v nje-

govi polni razsežnosti. Tu ne gre za ‚abstraktnega‘ človeka, temveč za takega, kot v resnici je, za ‚konkretnega‘, ‚zgodovinskega‘ človeka. Gre za slehernega človeka, ker je sleherni zajet v skrivnost odrešenja in se je po tej skrivnosti Kristus za vselej s slehernim združil. Vsak človek je spočet v materinem telesu, vsakdo pride na svet iz matere in je ravno zaradi skrivnosti odrešenja zaupan skrbi Cerkev. Ta skrb velja celotnemu človeku in je namenjena prav posebno njemu. Ta pozornost velja človeku v njegovi resnični stvarnosti, ki je v njej nedotaknjena božja podoba in sličnost“ (Človekov Odrešenik 13, 2). Tudi telesno in duševno prizadeti so obdarjeni s tem dostojanstvom, čeprav je pri mnogih, zlasti pri duševno in umsko prizadetih, človeškim očem zakrita. Prizadeti so velikokrat še najbolj podobni razbičanemu, s trnjem kronanemu, opljuvanemu in zasmehovanemu Kristusu, ki se je celo sodniku Pilatu zasmilil, da je ob pogledu nanj vzkliknil: „Glejte, človek!“ (Jan 19, 6), kot da bi hotel reči: „Poglejte, ali je na njem še kaj človeškega?“ Kakor je trpeči Kristus ohranil neokrnjeno božjo moč in človeško dostojanstvo, tako so tudi naši prizadeti bratje in sestre po svojem najglobljem bistvu božji otroci, ki jim gre vse spoštovanje in vsa ljubezen.

12. Kako bomo geslo leta prizadetih uresničevali? Zdravi, normalni in neprizadeti bomo v tem letu bolj odprli oči za prizadete. V luči božjega nauka o človeku bomo

v njih morali spoznati svoje brate in sestre, začutili bomo odgovornost zanje, ta zavest pa nas bo nujno gnala k delu. Apostol Peter nas spodbuja: „Služite drug drugemu kot dobri oskrbniki mnogotere milosti božje, vsak z darom, kakor ga je prejel“ (1 Pet 4, 10). Hvaležnost za dar zdravja in neprizadetosti bomo najlepše pokazali tako, da ga bomo postavili v službo tistih, ki so za te darove prikrajšani. V stiku s prizadetimi pa bomo odkrivali, da imajo darove, katerih mi sami nimamo. Mogoče nas bo pritegnila njihova blagost v presojanju ljudi, ki so se je naučili v trdi šoli trpljenja. Pogosto nas preseneti in tudi osramoti njihova potrpežljivost, vdanost in življenjska vedrina, ki je znamenje globoke vere. Po površnih človeških merilih večina prizadetih nima veliko od življenja, saj so zaprti med štiri stene svojih sob, priklenjeni na invalidske vozičke, prikrajšani za svet svetlobe, barv in zvokov. Vendar pa najdemo med njimi veliko takih, ki niso zaprti sami vase ali slepi in gluhi za svet okoli sebe. S svojim zaupanjem v življenje in z vero, ki je utrjena v preizkušnjah, mnoge dvigajo. Ob njih se zavemo vrednosti človeškega življenja. Stik z njimi nam pomaga, da tudi v lastnem življenju vzpostavimo lestvico vrednot. Vsakomur, ki ima nekaj zdravega čuta, je jasno, da prizadeti ne marajo, da bi jih gledali s pomilovanjem ali celo omalovaževanjem. S tem bi njihovo trpljenje samo povečali. Čutili bi podobno kot

psalmist, ki je v stiski svojega srca potožil: „Oni pa me gledajo in oči na meni pasejo“ (Ps 22, 18). Od zdravih prizadeti pričakujejo, da jim omogočijo čim bolj „vsakdanje“ življenjske pogoje, da jih usposobijo za kolikor mogoče samostojno življenje, da se ne bodo veskozi počutili kot nebogljeni otroci, odvisni od drugih. Vsak od njih ima svojo osebnost in svoj človeški ponos, ki ga ne smemo raniti. Strokovno usposobljeni zdravi ljudje morajo znati „prebuditi“ njihove sposobnosti in ugotoviti, za kakšen poklic so nadarjeni ali za kakšno delo primerni. Z drugimi besedami: od nas pričakujejo predvsem razumevajočo in potrpežljivo ljubezen, ki dela čudeže.

13. Dragi prizadeti bratje in sestre, pozornost, ki vam jo v tem letu namenja ves svet, naj bo za vas spodbuda, da odkrivате vrednost svojega življenja in ga skušate čim bolj osmisлити v povezavi z drugimi ljudmi. Svojo prizadetost sprejmite kot poseben poklic v človeški in krščanski družini. Z besedami, ki jih je namenil gobavcem v Afriki, kaže papež pot tudi vam: (V svoji prizadetosti) „ne glejte kakšne slepe usode. Glejte le na preizkušnjo. Kristus, ki ga častimo, je sam prestal preizkušnjo, preizkušnjo križa, preizkušnjo, ki ga je zmaličila, in to brez kakršne koli njegove krivde. Izročil se je Bogu, svojemu Očetu. Obrnil se je k Njemu in prosil, naj ga reši. Vendar je sprejel; daroval je. In njegovo trpljenje je postalo za brezšteviline ljudi, za vas, zame, vir odrešenja, odpuščanja, milosti, življenja. Ta solidarnost v trpljenju je velika skrivnost. To je srce naše vere“ (Janez Pavel II. gobavcem v Adzopju 12. maja 1980). Ob razumevanju in pomoči zdravih stopite iz svoje osamljenosti ter se vključite v javno družbeno in versko življenje. Družba in Cerkev vam želita odpreti vrata in vam omogočiti, da postanete enakovredni sodelavci na vseh tistih področjih, ki so vam glede na vaše zmožnosti dostopni.

14. Trpečega človeka najbolje razume tisti, ki tudi sam trpi, zato se povezujte med seboj in si med seboj pomagajte. V ta namen je že

pred skoraj štiridesetimi leti zaživele združenje, ki nosi ime „Bratstvo bolnikov invalidov“ ter ga vodijo bolniki in invalidi sami, vključuje pa verne in neverne. Ustanovil ga je francoski duhovnik Henri Francois, vojaški invalid, ki je med drugo svetovno vojno obiskoval ljudi po bolnišnicah. Videl je, kako sam ne more opraviti vsega, zato je manj prizadete med bolniki nagovarjal, da bi pomagali hudo bolnim. S tem jih je spodbudil, da so se med seboj obiskovali in se povezovali, kar se je z leti razraslo v pravo gibanje, ki je danes razširjeno v okoli 50 državah. Pri nas v Sloveniji se imenuje „Priateljstvo bolnikov in invalidov“. Gibanje prireja prijateljska srečanja na narodni in mednarodni ravni. Geslo tega gibanja je: „Bolni si oznanjajo blagovest.“ Njihovo človekoljubno in apostolsko delovanje se navdihuje ob treh pomenljivih stavkih iz svetega pisma: „Kakor umirajoči in, glejte, živimo“ (2 Kor 6, 9), „Vstani in hodi!“ (Lk 5, 23 — tako je dejal Jezus ozdravljenemu mrtvoudnemu bolniku) ter „Eдинost v različnosti“ (prim. Jan 13, 35). To bratstvo poudarja človeško in duhovno vrednost osebnosti vsakega invalida in bolnika. Vsi člani se čutijo vedno med seboj duhovno povezane, med seboj se obiskujejo, si dopisujejo, drug za drugega molijo in trpijo.

Naloge verske skupnosti v letu prizadetih

15. Občestvo, ki se priznava k trpečemu Kristusu, ne more člove-

ka, ki trpi zaradi svoje prizadetosti, izključevati od najvažnejšega dela cerkvenega življenja. Župnijske skupnosti naj bi se v tem letu še bolj zavzele za svoje prizadete člane. Po mnogih župnijah je skrb zanje že postala redni sestavni del njihovega življenja in delovanja, po nekaterih pa so prizadeti še vedno precej pozabljeni. Prva naloga takih župnij v tem letu bo ugotoviti, koliko prizadetih živi na njihovem področju. Te poiskati, navezati z njimi stike in jih obiskati, ni le naloga župnika in njegovih najožjih sodelavcev, temveč vseh zavzetih župljanov, posebej še članov župnijskih pastoralnih svetov. Prve stike z bolniki in prizadetimi bodo še najlažje navezali sosedje in znanci. Župnijska skupnost mora dati tudi duhovno in, če je treba, gmotno podporo družinam prizadetih. Potem bo mogoče prav vse te ljudi povezati med seboj in s celotno župnijsko skupnostjo. Najprimernejša oblika za tako povezavo in predstavitev je župnijsko srečanje (lahko tudi medžupnijsko) bolnikov in prizadetih. To naj obsega primerno oblikovano bogoslužje, najbolj mašo, temu pa naj po praktičanski metodi sledi „agape“ ali bratska pogostitev.

16. Premalo bi bilo, če bi se župnije svojim prizadetim članom posvečale le občasno, zanje je treba skrbeti redno. Ta redna skrb zajema predvsem tri naloge: evangelizacijo, bogoslužje in diakonijo ali službo dejavne krščanske lju-

bezni. Evangelizacija pomeni pred vsem verski pouk ali katehezo. Kakor drugi njihovi vrstniki imajo tudi telesno ali duševno prizadeti otroci in mladostniki pravico spoznati skrivnost vere (prim. Catechesi tradendae 41). Katehetsko delo zanje je bolj zahtevno; potrebna je še dodatna usposobljenost in ustrezní učni pripomočki (za slepe knjige v Braillovi pisavi ali na kasete posnete kateheze, za gluhe sporazumevanje z gíbi in znaki ter s pomočjo slik, za duševno prizadete lažje umljive slikanice ipd.). Dalje je treba prizadete uvajati v bogoslužno življenje župnijskega občestva, da dejavno sodelujejo pri maši, prejemajo zakramente in zakramentale, se udeležujejo raznih pobožnosti. Tretja naloga župnijske skupnosti v skrbi za prizadete, pa je diakonija ali služba dejavne ljubezni do bližnjega. Sem spadajo: osebni stiki, obiski, razna srečanja, dnevi duhovne poglobitve, pa tudi denarna in gmotna pomoč, urejanje raznih socialnih in pravnih vprašanj. Pomembno mesto imajo tudi romanja invalidov, bolnikov in prizadetih, ki tem trpečim bratom in sestram pomenijo več kot nam zdravim. Iz njih namreč črpajo nove moči, da morejo pogumno nositi svoj križ; ta moč izvira iz zaupne povezanosti z Bogom, ki se na romanjih poglobi, in iz medsebojnih prijateljskih stikov, ki jih prizadeti ob takih romanjih navežejo ali utrdijo. Ne nazadnje se bodo župnijske skup-

nosti spomnile tistih zaslužnih ustanov (Karitas), ki vzgajajo in skrbijo za zapuščene otroke. Zelo pohvalno je delo, da bi prizadeti sodelovali pri kulturnih in verskih dejavnostih, da bi se bolj čutili za polnovredne člane krščanske skupnosti.

Sklep

17. Zavedamo se, da s tem svojim pastirskim pismom nismo nakazali vseh vprašanj, ki tarejo naše trpeče brate in sestre. Hoteli smo dati nekaj spodbud, da bi se v tem letu bolj živo zavedeli svojih nalog, ki jih imamo kot kristjani in kot skupnost do prizadetih, in jih zvesto izpolnjevali. Kristusove učence priganja k delu njegova odrešujoča ljubezen. Ob uri njegovega darovanja za vse ljudi na oltarju križa se je zagrinjalo v templju pretrgalo na dvoje od vrha do tal (prim. Mt 27, 51). Naj njegova ljubezen stori, da padejo vse ograje, ki ločijo zdrave od bolnih in prizadetih. Vsa naša skupna prizadevanja pri poročimo materinskemu varstvu Marije, ki je stala pod križem kot soodrešiteljica in je nebeškemu Očetu ponovila svoj „zgoti se“, ki ga je prvič izrekla ob Jezusovem učlovečenju. Tudi mi „z zaupanjem izrecimo svoj „da“, tako k poklicanosti za trpljenje, kakor tudi h klicu po pomoči in službi. Trpljenje, ki ga sprejmemo z zaupanjem, služba, ki jo izkazujemo z ljubeznijo: to je danes pot, po

Masonerija in Cerkev

Prostozidarska ali framasonska organizacija pomeni bratstvo ljudi, ki so sprejeli ideologijo organizacije. Ker so njihove osnovne organizacije lože vsaj do nedavnega delovale v največji tajnosti, je bila tudi pripadnost prostozidarski organizaciji ves čas zavita v nekakšno skrivnost. Še poglobljali so jo skrivnostni znaki in tajni sestanki s posebnimi obredi.

V resnici pa izvor prostozidarstva ni prav nič skrivnosten. Postavljamo ga lahko v drugo polovico srednjega veka, ko so se različni obrtniki združevali v ceh. Tako je nastal tudi ceh zidarjev, in sicer samo tistih, ki so zidali s kamenjem. Konec 14. in v začetku 15. stoletja zasledimo že dobro organizirane cehove prostih zidarjev. Združevanje je bilo prvotno namenjeno medsebojni pomoči. Člani cehov so ljubosumno varovali svoje poklicne skrivnosti in vsak član je moral priseči, da jih ne bo izdajal nikomur. Ceh je tudi varoval pravice svojih članov.

kateri hoče Gospod priti na svet“ (papež Janez Pavel II. v Osnabrücku, 16. novembra 1980).

Milost z vami in z vsemi, ki ljubijo našega Gospoda Jezusa Kristusa v njegovih trpečih bratih. Amen.

Zagreb, 30. aprila 1981
Jugoslovanski škofje

Razumljivo, da je bil med najbolj uveljavljenimi cehi zidarski, ki je gradil med drugim tudi močno stolnice, ki še danes sodijo v sam vrh stavbne umetnosti. Zidarji so med seboj klicali za mojstre. In ker so hoteli vedno poudarjati svojo neodvisnost od plemičev, so se radi imenovali prosti ali svobodni mojstri. Tako je nastala angleška beseda „free mason“, kar pomeni v prevodu prost zidar. Zbirali so se navadno v barakah ob gradbiščih, ki so jih imenovali lože. Tam so imeli spravljeno orodje in delovne obleke. Pred delom in po njem pa so tam tudi reševali razna poklicna vprašanja.

Ti cehi prostih zidarjev so bili zelo ugledni in tudi Cerkev jim je dala vrsto privilegijev. Zaradi svoje zaprtosti, skrivnosti in vpiiva pa so postali privlačni še za druge. V ceh so začeli vstopati tudi plemiči, razumniki, bogati meščani in drugi. Sčasoma so od zidarske dejavnosti v ložah ostali le še simboli zidarstva: gradbeno orodje, trikotnik, šestilo, grezilo in pa priložnostna gesla. Ostala pa je osnova prvotnega cehovskega združenja: vzajemna pomoč in obramba skupnih koristi.

Razmerje do Cerkve

Začetki prostozidarstva nikakor niso protiversko obarvani, saj je

bila prav Cerkev za zidarje eden najboljših delodajalcev, pa še celo vrsto posebnih pravic je dala njihovemu cehu. V najstarejših prostozidarskih pravilih, ki segajo tja v leto 1390, ni sledu o kakšnih napadih na krščanstvo. Še več, med navodili o obnašanju in poklicni etiki je vrsta čisto krščanskih napotkov. Tako imenovani Cookov rokopis, star približno 575 let, pa celo govori o štirih rimskih mučencih („Quattuor Coronati“), ki naj bi bili prvi prostozidarji.

Leta 1717 so se lože združile v Veliko ložo, ki je v naslednjih desetletjih prevzela pod svoj vpliv skoro vse organizacije v angleško govorečem svetu. Za ustanovitelja Velike lože štejejo anglikanskega duhovnika Jamesa Andersona (1679—1739). V ustanovni listini

tega združenja beremo med drugim, da mora vsak član „spoštovati moralni zakon in če bo pravilno razumel umetnost, seveda ne bo nikoli ateist ali brezverec...“.

Seveda pa tu ne gre za cerkveno umetnost, saj že v 16. stoletju iz prostozidarskih listin izginajo svetniška imena in lože svojim članom naročajo, naj bodo predvsem „dobri in resnicoljubni ljudje, moške časti in poštenja, lahko pa se razlikujejo po prepričanju in pogledu na svet“.

Pozneje so lože začele dobivati vedno bolj proticerkveno in protiversko barvo. V tem so se posebej odlikovale lože v romansko govorečih deželah (Francija, Italija, Španija, Portugalska in Latinska Amerika), medtem ko so anglosaksonske lože (Anglija, ZDA, Japonska) ostale bolj zmerne. Kot privesek pa so se posamezne lože začele ukvarjati tudi s spiritizmom in drugimi okulturnimi vedami. Tajni sestanki so se vedno bolj pogrezali v „črno magijo“, ponekod se je iz sovraštva do krščanstva razvijalo celo čiščenje hudiča. Zato ni čudno, da je papež Klemen XII. leta 1738 izdal posebno listino „In Eminentissimi“, s katero je katoličanom prepovedal članstvo v prostozidarskih ložah. Ta prepoved doslej ni bila preklicana. Povedati je treba še, da je bilo v zadnjih desetletjih že nekaj poskusov, da bi na neki način spravili prostozidarstvo s krščanstvom, toda zaradi izrazite protiverske usmerjenosti romanskih lož so vsi ti poskusi propadli. Poleg tega pa čedalje več lož za-

govarja nekakšen deizem, ki nima prav nič skupnega s krščanstvom. Izjema so le nekatere anglosaksonske lože, ki v svoje vrste vabijo tudi vernike in se v njihovo vero nikoli ne vtikajo.

Katoliška Cerkev ni edina verska organizacija, ki je obsodila prostožidarstvo. Tudi nekatere druge krščanske Cerkve so se ji pridružile v obsodbi.

V novejšem času prostožidarske lože pomenijo tajna središča moči in oblasti, zato je razumljivo, da vabijo v svoj krog najbolj vplivne ljudi z različnih področij. Po drugi strani pa skušajo postaviti svoje ljudi v vse vzvode oblasti: med politike, gospodarstvenike, vojake, časnikarje, izobražence. Trn v pe-

ti so bili vsem diktatorjem v zgodovini, ker so pomenili neprestano grožnjo njihovi oblasti. Tako sta prostožidarje preganjala Hitler in Mussolini. Tudi v socialistični ozioroma komunistični družbeni ureditvi prostožidarstvo nima kaj iskati, ker že sama družbena ureditev izključuje skrita središča moči in odločanja.

Italijanska loža je že od nekdanj izrazito proticerkvena. Tudi med „grobarji“ papeške države so se posebej izkazali prostožidarji. Tajna loža P-2 v bistvu tudi ni drugačna, saj je že od leta 1950 sem povezana z vrsto političnih in finančnih škandalov, od terorističnih napadov do primera zloglasnega finančnika Sindona. D.K.

Ljubil je svet in Boga

Ob stoletnici rojstva patra Pierra
Teilharda de Chardina

Vseeno je, ali ga imenujemo pričevalca ali preroka, teologa ali pesnika, znanstvenika (biologa, paleontologa) ali duhovnika... moderne dobe. Prvega maja 1981 je minilo sto let, odkar se je rodil ta izredni mož dobrosrčnega nasmeha in žarečih oči. In kakor je prav, da se letos spominjamo stoletnice smrti velikega Dostojevskega, bo prav, da se posebej spomnimo tudi na Teilharda, ki je tako bogato opleme-

niril misel in duha modernega krščanstva.

Slovenci smo se z njegovo mislijo prvič javno srečali šele leto dni po njegovi smrti, se pravi 1956 (Kocbek), nato pa v času največjega posluha za njegovo delo 1966 (Trstenjak) in končno že, ko smo dobili v roke kvaliteten prevod njegovih dveh del: „Božje okolje“ (1975) in „Pojav človeka“ (1978).

Ko se spominjamo takšnega

velikana duha, kot je Teilhard de Chardin, bi bilo prezahtevno opisovati vse njegovo delo in mnogovrsten vpliv na duhovne tokove našega stoletja, na drugi vatikanski koncil, na teologijo sploh. Naj bo dovolj, da poudarimo vidike, ki so pomembni tudi za nas.

Prehitel je čas

Kot mnogi drugi veliki duhovi. In prav v tem dejstvu je treba videti enega od vzrokov neke vrste „tragičnosti“ (Truhlar), ki

je zaznamovala Teilhardovo osebno življenje. Prvi pomemben spis so mu namreč tiskali šele po smrti, prej pa je bil postavljen na indeks in potisnjen v obrobje kulturnega dogajanja. Prve njegove knjige niso bile dostopne v knjižnicah teoloških fakultet. Šele pred desetimi leti objavljena „intimna pisma“ prijatelju A. Valensinu nam lahko povedo, kako težko je Teilhard doživljal „pritisk od zgoraj“. Kljub tej mori, ki jo je doživljal, seveda v času, ko se ni govorilo o dialogu, pluralizmu, verski svobodi, o vlogi zemeljskih resničnosti... je ostal Teilhard pokoren redovnik-jezuit in spoštljivo vdan član vidne Cerkve.

Gradil je mostove

Ker je Teilhard že v svoji osebi združeval znanstvenika in duhovnika, je tudi s svojim delom skušal združiti vero in znanost, fiziko in „ultra-fiziko“, posameznika in družbo, preteklost in prihodnost, tvar in duha. Boril se je za „sintezo stvarnosti“ — plehkim scientističnim trditvam in izhitrenim pomirjevalnim težnjam navkljub. Kritik je zato lahko zapisal: „Kdor je kdaj doživel napetost med moderno kulturo in krščanstvom, med občudovanjem dosežkov znanosti in evangelija, med zemeljskim in nebeškim upanjem, med kultom napredka in poletom ljubezni do Boga, bo v Teilhardu spontano občutil privlačno moč; v njem

bo spoznal sopotnika in z bogastvom njegovih spoznanj si bo pomagal razrešiti nasprotja v samem sebi. Niso maloštevilni tisti ki so v Teilhardu našli duhovno osvoboditev in mu bodo zato vedno hvaležni.“

Ljubil je svet

Že od zgodnjih otroških let je bil Teilhard izredno občutljivo povezan s prvinami zemlje in sveta. V teh prvinah lahko najdemo kali pravega mističnega doživljanja. Boga je odkrival „skozi svet“, ki ga je v oblikah pasivnosti in aktivnosti doživljal. Prepričan je bil, da rast zemlje in človekova ustvarjalnost ne moreta pomeniti zgolj nekega eshatološkega igračkanja, če resno vzame razodetega Stvarnika in človeka-ustvarjalca. Tako je zakorakal na pot razvojne misli: „Pobožiti ne pomeni razdreti, temveč nad-ustvarjati — ustvarjati v smislu višje edinosti.“

„Ljubezen do sveta“ ali poseben odnos do zemeljskih resničnosti je seveda dal tudi njegovi veri poseben ton. Njegova vera je vedno polna, življenjska, močna. Pojmoval jo je kot prečiščen izraz močne življenjske strasti.

Če je v njegovem času še stalo pravilo, da je bistvo spreobrnjenja in doživetja evangeljske odrešenosti v tem, da se človek odreče naravni strasti ter tako postane popolno „orodje v božji roki“, je sam spoznal, da

„mora biti vera cepljena v res pristno naravno doživetje“. „Samo tisti, ki ga je razvnela strast do stvari, lahko spozna naravo duha.“ Duhovna smer ne more predstavljati neke jalove abstraktne misli, marveč mora odsevati vso kompleksnost človeškega življenja.

„Kje bi končal naš duh, moj Bog, če ne bi jedel kruha zemeljskih predmetov, če se ne bi opil vina ustvarjenih lepote in ga ne bi okrepila vaja človeških spopadov? ... Z zgledom svojega trpečega Učlovečenja nam odgrni duhovno moč Materije in nas uči, da jo bomo znali zajeti edino zate... Materija, ti močno in očarljivo, Materija, ti moško in božajoče, Materija, bogastvo in propad — naj mi pomorejo nebeške sile, ob katerih si očistila in nadišavila svoj val, da se bom spustil v tvoje mogočne vode! Kristusova krepost je prešla vave! Za tvojimi miki bom šel, iz tvojih sokov bom pil. V tvojem kljubovanju bom jeklenel. Ruj me in prost bom. Z vsem, kar si, me ... naredi božjega.“

Ljubil je Boga

Teilhardovo doživljanje je naravnano v „smeri Omega“, drugače rečeno, v osebnega Kristusa. Ne kot beg iz sveta, marveč kot odgovorna skrb za svet. Kot duhovnik je že na začetku svojega delovanja razširil svoj program do skrajnih meja: „Ker sem duhovnik, se torej zavezu-

jem, da bom, kolikor je v moji moči, prvi zaznaval in spoznaval, kaj Svet ljubi, čemu je naklonjen, od česa trpi; prvi bom pri iskanju, v navdušenju in žalosti; prvi se bom postavil, prvi se bom žrtvoval, bolj široko človeški in žlahtno zemeljski kot katerikoli služabnik Sveta...“.

Najvažnejše Teilhardovo spoznanje o pojavu človeka se ujema z osnovno resnico evangeljskega oznanila: da je človek sposoben ljubezni, „da človeško srce lahko v resnici bije za bližnjega“, čeprav se zdi to mnogim ljudem nemogoče in skorajda pošastno.

Sodobnemu človeku, ki ga tako pogosto prekriva groza apokaliptične teme, ustvarjalne krize, bivanjske ogroženosti in nebogljenosti... se Teilhardov pogled

lahko pokaže kot produkt naivnega optimizma. Toda njegova opredelitev za Boga ljubezni, ki združuje vizijo dopolnitve sveta v veri, upanju in ljubezni, je bila za Teilharda stvarnost.

„Krščanski razgled lahko živi in se razvija le, če mu je zagotovljeno ozračje veličine in čim večjega povezovanja... Če gledamo tako, se človek lahko brez pretiravanja podvrže in odpre svojemu Bogu, s tem da se iztegne v širino, globino in gostoto svetovnega gibanja. In reče lahko dobesedno Bogu, da ga ljubi ne le z vsem telesom, z vsem srcem in iz dna duše, temveč v vsem Vesolju, ki je na poti v edinosti: to molitev, vidite, nam je omogočil Prostor-Čas.“

Lojze Bratina

Težave kristjanov na Kitajskem

Pogovor s kitajskim škofom, ki je 22 let prebil v zaporu.

Zadnjega aprila je papež Janez Pavel II. sprejel v posebno avdienco 72-letnega kitajskega škofa Dominika Tanga in se z njim dolgo pristrčno pogovarjal. Obisk škofa iz Kantona, ki je po dvaindvajsetih letih dočakal, da so ga junija lani izpustili iz zapore, je v italijanskem tisku zbudil poplavo zanimanja in ugibanj o dogodkih, ki bi se utegnili slediti na relaciji Kitajska-Vatikan. Dominik Tang je bil namreč kma-

lu po prihodu na svobodo izvoljen za kantoškega škofa — s privolitvijo tiste „narodne Cerkve“, zaradi katere je prestajal dvaindvajsetletno kalvarijo. — „Če je kdo primeren za dialog in spravo, je to škof Tang. Vsi mu zaupajo,“ so zatrdili kitajski katoliki dopisniki francoskega katoliškega mesečnika ICI, ki ji je uspelo narediti ekskluzivni intervju z dolgoletnim zapornikom. Objavljamo ga kot pričevanje o

skoro nedoumljivi zvestobi, veri in pogumu.

Gospod škof, prijeli in zaprli so vas leta 1958. Zakaj?

Obtožnica je temeljila na dejstvu, da sem odklonil sodelovanje v gibanju „trojne avtonomije“ — iz tega se je razvila poznejša „domoljubna fronta“ — ki ga je ustanovila vlada v letih 1952—53. Za oblasti je bil to zadosten razlog, da so me zaprli. Med zasliševanji so se pojavile nove obtožbe: v svoji škofiji da sem ustanovil Marijino družbo, se upiral agrarni reformi — v tistem času je bila povezana s streljanjem lastnikov zemlje — da sem imel pomisleke ob sodelovanju Kitajske v korejski vojni in da bi bila mera polna, so dodali najrazličnejše namišljene zločine.

Ali so vas poklicali na sodišče?

Ne, nobenega procesa ni bilo. Preprosto v ječo so me vtaknili.

In ste ostali tam 22 let. Kako ste preživljali dneve v zaporu?

Bral sem, pisal in telovadil. Prinesli so mi marksističnih propagandnih knjig in samo toliko papirja, da bi napisal svojo „izpoved“. Seveda nisem nikoli dobil v roke sv. pisma ali drugih verskih knjig.

Kakšne stike ste ves ta čas imeli z zunanjim svetom? So vas lahko obiskovali? Ste prejeli pošto?

Moj edini stik s svetom je bi-

lo. prebiranje komunističnega dnevnika Renmin Ribaa. To je spadalo k prevzgoji kot tudi predavanja po zvočnikih. Nobene pošte nisem prejel. Obiski so prišli le tik pred izpustitvijo.

Ali ste lahko navezovali stike z drugimi zaporniki? Ste poznali kristjane med njimi?

Sedem ali osem let sem bil v samici. Sicer sem delil celico z enim ali dvema drugima „kriminalcema“, posebno v času kulturne revolucije. Samo enega kristjana sem videl: nekega duhovnika, ki sem mu dal odvezo.

Še enkrat vas vprašam: kako ste vzdržali?

Pomagal mi je moj nezlomljivi optimizem. Vedno zaupam v Boga. Pravzaprav me je rešila vera. Veliko sem molil.

Kako so ravnali z vami?

Lepo. Nikoli nisem bil tepen, vedeli so, da sem duhovnik. Sploh so z zaporniki lepo ravnali.

Ali jih sovražite?

Kristjan sem, kako naj bi jih sovražil? Pazniki so bili plačani za to, da opravljajo svoj posel. Nekateri so mi postali prijatelji.

Kako so vam povedali, da boste prišli ven?

Kot po vseh zaporih. Hrana je bila bolj slaba: dvakrat na dan menažka riža z malo zelenjave, kdaj pa kdaj riba, še redkeje meso. Nekega dne pa sem opazil, da se ta režim spreminja, izboljšu-

je. Potem so me obiskali sodniki in nekateri funkcionarji in so me skušali prepričati, naj priznam svoje „zločine“. Vse sem zanikal. Potem so začeli puščati vrata moje celice odprta, tako da sem se lahko sprehodil po hodnikih.

Izpustili so vas 5. junija 1980. Kako je bilo ta dan?

Peljali so me na škofijo, kjer je vlada organizirala srečanje nekaj sto ljudi: duhovnikov, katoliških laikov, protestantov.

Tega dne ste odkrili svet, ki se je zelo izpremenil...

Ja, zvedel sem, da so v tem času umrli moja mati in dva brata, tu v Hong Kongu, našel pa sem sestro, nečake in nečakinje. Zvedel sem tudi, da me imajo duhovniki in verniki iz Macaa — mojega rojstnega kraja — že deset let za mrtvega, celo črno ma-

šo so peli zame. In sem še ugotovil, da me prav zaradi tega ni več v seznamu članov jezuitskega reda.

Ali ste pred prihodom v Hong Kong opravljali svojo škofovsko službo?

Ne takoj: nisem več znal maševati. Po nekaj tednih pa sem že imel v stolnici — odprli so jo bili malo pred mojo izpustitvijo — po tri maše vsako nedeljo. Pršlo je tristo ljudi.

in kako je z vašimi duhovniki?

Leta 1957 jih je bilo 37, ostalo jih je petnajst. Od teh so trije na prisilnem delu.

Medtem ko ste vi sedeli, so nekateri duhovniki storili tisto, čemur ste se vi tako upirali: vstopili so v narodno Cerkev. Kaj pravite na to?

Ne obsojam jih. Mislim, da

imajo dovolj težav s svojo vestjo. Katoliška Cerkev je ena sama, tudi na Kitajskem. Ljudje so kljub pritiskom ohranili trdno vero. Na Kitajskem so že tolikokrat trpeli za vero... Zaupam v našo vernost.

Potem ko je Vatikan 6. junija objavil uradno sporočilo, da je papež imenoval Dominika Tanga za rednega škofa v kitajskem mestu

Kantonu, je nepričakovano prišlo do zacstritve. Najprej je Združenje patriotičnih duhovnikov dalo izjavo, da je tako imenovanje nedopustno vmešavanje v neodvisnost domoljubne kitajske Cerkve, nato pa je uradna agencija Xinhua objavila izjavo nekega vladnega predstavnika, ki je odločitev Vatikanu obsodil kot nezakonito in vmešavanje v kitajske notranje zadeve. Vatikanski krogi do sedaj teh napadov niso komentirali.

Enakost in neenakost moža in žene

Danes se mnogo govori in piše o enakopravnosti moškega in ženske. Ustanovile so se celo organizacije z namenom, da se borijo za dokončno enakopravnost med obema spoloma. V naslednjih vrsticah bi rad podal nekaj misli ob tem vprašanju z vidika krščanskega nauka in zdrave filozofije. Vendar se v glavnem omejim na vprašanje enakopravnosti v zakonski in družinski skupnosti.

V predkrščanskem času, pa tudi še danes v deželah, v katerih se vpliv krščanstva še ni mogel zadosti uveljaviti, velja takorekoč nepisan zakon in trden običaj, da je žena v družini in zakonu ter sploh v družbenem življenju manj upoštevana kot moški in ima zelo podrejeno mesto zlasti v javnem življenju. Moški kot telesno močnejši si žensko

pogosto celo s silo pridobi, če ne naravnost kupi, kot bi šlo za neko blago. Je višji od nje in žena je takorekoč njegova last.

Kjer je Cerkev naletela in še naletava na takšne običaje, jih ne skuša na revolucionaren način spremeniti. Vzame si časa, in počasi začne uvajati novo, krščansko miselnost glede bistvene enakopravnosti moškega in ženske v zakonski in družinski skupnosti. Cerkev se ravna pri tem po evangeljskih načelih, to se pravi, z neprestanim učenjem pravega nauka, s prepričevanjem spreobrača srca in običaje.

Že prve strani svetega pisma, ko govore o stvarjenju pravega človeškega para, poudarjajo bistveno enakost moža in žene v zakonu. Kristus je tudi v tem v celoti potrdil in spolnil starozavezni nauk. Drugače tudi ni mo-

glo biti, zakaj Kristus ni prišel odpravljat Stare zaveze, temveč jo uresničiti in izpopolniti.

Moški in ženska, tako uči krščanstvo, imata enako človeško naravo, zato imata tudi bistveno iste pravice in dolžnosti. Človeško dostojanstvo je isto v obeh spolih. Ta enakost „mora biti priznana v vsem, kar je lastno človekovi osebnosti in njeni naravi in to tudi v zakonu, v katerem imata mož in žena popolnoma iste pravice in dolžnosti“ (Pij XI.).

Vse tisto, kar spada k bistvu zakona ali iz njega izhaja, je enako in skupno obema zakonema. Sem spada predvsem pravica in dolžnost do zakonskega dejanja, do medsebojne zvestobe in nerazvezljivosti in pravice ter dolžnosti do otrok.

Ta bistvena enakopravnost moža in žene v zakonu in družini pa ne izključuje neenakosti, ki jih sam telesni in duševni ustroj žene in moža ter posebna naloga vsakega od njiju v družinski skupnosti zahteva. Oče in mati imata vsak svoj poseben položaj in nalogo in samo od lepo urejenega in razmejenega sodelovanja obeh je možno dosega ti pravo dobrobit otrok ter družinsko harmonijo. Lepo izrazi to dopolnilno nalogo v družini Pij XI., ko pravi, da je „mož glava, žena pa srce družine“; kakor ima mož prvenstvo vladanja, tako si žena sme in mora lastiti prven-

stvo ljubezni“. Mož je glava družine, a zato še ni upravičeno govoriti o podrejenosti žene možu. Podrejenost je pojem, ki se je takorekoč utihotapil v krščansko miselnost iz barbarskih običajev, pri katerih se je smatral za svobodnega človeka samo tisti, ki se je mogel sam braniti — kdor je bil zadosti močan in je znal uporabljati orožje — in ker žena tega redno ni bila zmožna, je bila izenačena z nedoraslimi otroki, ki so bili dejansko podrejeni poglavarju družine in zato tudi pod njegovim varstvom. Žena je bila zato podrejena, ker je vedno potrebovala varstva močnejšega moškega: podrejena očetu ali starejšemu bratu, dokler ni poročena; ko se je poročila, pa svojemu možu.

Popolnoma napačno bi bilo po drugi strani, če bi iz upravičene in pravilno umevane enakopravnosti med možem in ženo ženske zapadle skušnjavi, da bi hotele, da bi se hotele „pomožatiti“. Res je, da načelno ni nobenega poklica ali dela, ki bi ga enako ne mogla opravljati tudi ženska. A prav tako je gotovo, da so nekateri poklici in dejavnosti, ki so bolj skladni z moško, in drugi, ki so bolj skladni z žensko naravo in njenim značajem. Ne upoštevati tega bi se reklo ne hoteti priznati, da sta moški in ženska dve različni bitji, kljub svoji načelni in bistveni enakopravnosti. Potem pa tudi: misliti, da se mora ženska smatrati

za manj vredno, če ne dela istih del kot moški in se ne zaposluje v istih poklicih kot on, je imeti o človekovem dostojanstvu in človekovi osebnosti popolnoma napačen pojem. Nobena ženska bi se ne smela po pravici čutiti manjvredno, če se jo redno izključi iz vojaške službe ter vojnih operacij — ubijanja in uničevanja — kvečjemu bi se smela in morala smatrati za nadvredno. Tudi se nobena družinska mati ne bi smela čutiti manjvredno, če njen mož popravlja motorje, medtem ko ona vzgaja otroke. Kaj je bolj važno: biti pošten načelnik in urejati vlakovni promet ali pa voditi gospodinjstvo v domači hiši; kaj bolj važno: popravljati stroje ali pa skrbeti za čistočo in red lastnega doma? Ženska je enaka moškemu ne oziraje se na to, kaj dela in čemu se posveča. Če ženska misli, da je enakopravna moškemu samo tedaj, če opravlja ista dela kot moški, potem bi to prav pomenilo, da se nima za enakopravno moškemu in se poskuša izenačiti z njim (seveda, na napačen način) prav s tem, da opravlja ista dela kot on.

Če priznamo (in kdo bi ne bil prisiljen priznati), da ja glavna naloga žene biti družinska mati, potem je jasno, kje mora biti predvsem njeno mesto. Kadar zato družinsko mater potreba prisili, da prevzame kakšno delo izven doma, se to sme zgoditi samo tedaj, kadar skrb in vzgoja

MOLITVENI NAMEN ZA SEPTEMBER

Splošni: Da bi bila v civilni družbi priznana sleherni osebi in slehernemu občestvu pravica do verske svobode.

Misijonski: Da bi v Indiji odpravili vsakršno legalno diskriminacijo, zlasti še tisto, ki je v škodo državljanom tako imenovanih nižjih kast, pa naj gre za kristjane ali člane drugih verskih skupnosti.

otrok ne bo resno trpela. Ženina prirojena sposobnost in nagnjenje do materinstva in hkrati neobhodna potreba njene prisotnosti v družini za normalen telesni in duševni razvoj otrok je glavni razlog za družinsko nalogo žene. Skrb za telesni razvoj otrok ni prva ne glavna naloga staršev. Bolj važno kot to je duhovna vzgoja nad telesno dobrobitjo. Žal prenekateri starši to pozabljajo in so bolj zaskrbljeni za neko iluzorno enakost ženske z moško in zato zapuščajo odlično mesto v družini, ki ji po naravi gre, in skušajo raje posnemati moškega v javnem življenju v napačnem mnenju, da bodo samo tako res enakopravne moškemu.

Ljoze Kukovica

**Slomšek, vzor
prave podobe
slovenskega
človeka, uči:**

Kdor vero izgubi, vse izgubi, luč mu ugasne sredi trde noči.

* * *

Čas našega življenja je prazna, nepopisana knjiga, ki nam jo je dal Bog, da bi jo popisali z dobrimi deli.

* * *

Žalostno je med ljudmi živeti, ki ne molijo, s takimi pri mizi biti, ki se še ne pokrižajo kakor živinče, ki nima pameti. Hiša brez molitve je kakor polje brez dežja.

* * *

Kdor v mladih letih razuzdano živi in hoče le na starost služiti Bogu, daje hudiču zlato, Bogu pa rjo, hudiču jedrce, Bogu pa prazno lupino svojega življenja.

* * *

Sv. Duh je na binkoštno nedeljo posvetil vse jezike, da vsak svoj jezik, v katerem govori, ljubi in daje zanj Bogu spodobno čast in hvalo. Med vsemi jeziki mora biti Slovencev materin jezik najljubši.

* * *

Ptico boš po petju spoznal, pa človeka tudi. Ako lepo peje, tudi lepo srce ima.

* * *

Država brez vere je mrtvo truplo, ki ima gnilobo v sebi.

Hvalimo sloceče može, ki so ljubili svoje ljudstvo, skrbeli za njegovo omiko, bili prijatelji milega slovenskega petja, kakor vseh domačih obredov in poštenih šeg.

* * *

Izobrazba ljudstva brez resnične krščanske vere je ravna steza k najhujšemu podivjanju.

* * *

Kar je žganje za truplo, to je škodljivo branje za dušo; če več slabih knjig prebereš, manj boš vedel, kaj je prav in resnica.

* * *

Kakršno drevo, takšen sad. Kakršni starši, taki otroci.

* * *

Potrpežljiva žena moža v angela spremeni — pikra pa v peklenščka.

* * *

Delaj veselo; delo je božji dar, ki nam zemljo olepša, živež posladi, zdravje ohrani in greha obvaruje.

* * *

Šola, cerkev in pa očetova hiša se morajo za roke držati.

* * *

Največje bogastvo je zadovoljstvo življenja.

* * *

Bogu lepo služi, kdor malo govori, pa veliko dobrega stori.

* * *

Cena minljivih reči s starostjo pada, cena mirne vesti pa z letmi raste.

* * *

Kdor ubogim daja, Bogu posojuje.

Pismo iz Castelarja **na HANŽELIČEVINO**

1. Vse bralce prosim, naj mi oprostite, če bom včasih zelo oseben;
2. prosim vse starše, da tekst preberejo skupaj z otroki in jim razložijo besede, ki jih morda — razumljivo — ne bodo takoj dojeli.

Pred seboj imam pismo, ki so mi ga poslali otroci, ki so bili letos na počitnicah v Hanželičevem domu. Pred seboj imam tudi podobo prijatelja Franceta Vitriha in vseh drugih, ki so jih vodili, pa hkrati sklicevali skupaj k podpisovanju različnih pisem nekaterim posameznikom. — Ko smo bili letos januarja skupaj z avstralskim senatorjem Mišom Lajovicem, mi je med drugim dejal, kako je bil srečen, ko je dobil pozdrave z otroške kolonije v Córdobi. Jaz tudi, zakaj bom tajil.

Zato pa bi rad vsem otrokom, ki so že bili pri Hanželiču ali pa bodo šli v prihodnjih letih, povedal nekaj drobnih spominov. Šest-sedem let stari fantički smo bili, ko sta nas kranjska kaplana Jože Pogačnik — kasnejši ljubljanski nadškof — in Jože Košir (Oki, kakor smo mu kasneje rekli) peljala na počitnice k Sv. Joštu. To ni bilo tako daleč, da bi morali pisati pozdravna pisma. Lepo je pa bilo zlasti zato, ker smo sleherni večer posedli ob ognju in sta gospoda pripovedovala. Vsak večer nekaj drugega, vedno nekaj posebnega, in to tako, da je večina misli ostala v spominu za vedno. Počitniški dnevi so se vrstili sleherno leto in vsakič so bili bolj pestri. Gospodje kaplani so se zamenjavali in tako iz roda v rod podajali duhovno mecenstvo.

Mecenstvo je posneto po prijatelju cesarja Avgusta, ki je vse imetje razdeljeval v prid umetnosti in znanosti. Mecen je umrl leta 8. pred Kristusovim rojstvom, a njegovo ime je šlo v zgodovino. In postati mecen je ena najlepših lastnosti, ki se lahko rode v človeškem srcu. Kakšen ogromen mecen je bil dr. Hanželič, ko je zgradil počitniški dom! Kakšni mecen so vsi, ki bodo njegovo delo nadaljevali! Kakšni mecen — garači so vsi, ki naši mladini omogočajo sleherno leto počitnice! Vsakdo na svoj način, najsibo denarno, upravno, fizično ali pa z učenjem, vodenjem, kuhanjem in pospravljanjem. In dokler bo ta nit mecenstva tekla, toliko časa mirno lahko upamo, da nas še ne bo konec.

Ta teden sem popravljaj domače naloge 5. letnika Srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka z naslovom: Moj sorodnik mi pripoveduje o revoluciji v Sloveniji. Kako čudovito prisrčno so nekateri napisali, da so njihovi starši odn. stari starši prišli v to deželo z enim samim kovčkom ali dvema in da je iz tistih drobnih stvari zrastle hiša, pa družina, domovi in kapele, šole in tečaji: se pravi — to je bilo masovno mecenstvo, katerega pomen bo treba sleherni dan bolj poudarjati. To nujno vodi k večjemu in širšemu razgovoru v družinah, boljšemu sodelovanju s šolo, k pridnemu učenju in hkrati povečanju načela: hočem biti boljši!

Za primer bom navedel enega izmed mecenov, kajti njegova vnukinja je tudi podpisana v pozdravnem pismu. Iz tega primera boste potem sami utegnili zaključiti, kdo so vse danes med nami resnični mecen.

Tak mecen je bil Artur Heller, ki je po prvi svetovni vojni prišel v Kranj kot tekstilni strokovnjak. Z enim kovčkom in ogromno voljo: delati in spet delati. Garal je in ustvaril položaj, ki mu je omogočal vračati mestu, kjer se je nastanil, vse, kar so ga prosili: koliko dijakov je šlo na njegove stroške zastonj na počitnice, koliko jih je red-

no prejemalo hrano po različnih menzah, koliko zavetišč je podpiral, neštetim dobrodelnim društvom je pošiljal prispevke — vedno pa znal vse izpeljati tako, da nihče od obdarjenih ni vedel, odkod so prišli fondi. Pri vsem tem pa je ostal skromen, v zatišju, ni iskal časti ne slave, se ni rinil v ospredje in trkal na prsi, češ jaz sem tisti...

Ko ponovno prebiram vse podpise otrok in seveda tudi vodstvenega osebja, mi je toplo pri srcu, kajti starši marsikaterega izmed njih so že res pravi meceni. In v tem je moč naše zdomske skupnosti!

Zato samo želim, da se to ne bi nehalo; upam, da bodo iz vrst mladih izšli posnemovalci, še posebej pa, da bo sleherno leto več mladih moči, ki bodo starejšim pomagale pri učenju, vodstvu in vzgoji. S tem bodo najlepše počastili spomin dr. Hanželiča, na čigar grob — lepo prosim počitničarje 1981/1982 — položite v mojem imenu nagelj in zraven zmolite Oče naš v zahvalo in v prošnjo za naprej.

Iskrena hvala za pismo in prisrčen pozdrav vsem
26. junija 1981

Pavle Rant

Praktično izpopolnjevanje v slovenščini

Da si izpopolnimo znanje, zlasti pa se seznanimo z novostmi, ki jih prinaša razvoj slovenskega jezika, moramo pogosto seči po jezikovnih priročnikih. Ker morda komu niso znani najvažnejši in najnovejši, bom navedel tele: Slovenski pravopis iz leta 1962 ter deloma SP 50, Slovar slovenskega knjižnega jezika, Splošni tehnični slovar, Špansko-slovenski in Slovensko-španski slovar, Slovenska slovnica (Bajec, Kolarič, Rупel, sestavljena na podlagi Breznikove), Jezikovna vadnica (Kopčaver), Slovenski knjižni jezik (Toporišič) ter njegova obširna Slovenska slovnica, ki je najnovejše delo na tem področju. Seveda nam pridejo prav še razni dru-

gi jezikovni učbeniki, besednjaki (tudi dvojezični), leksikoni in enciklopedije.

SSKJ, ki ga je začela izdajati Slovenska akademija znanosti in umetnosti leta 1970, je velika zbirnica sodobnega knjižnega jezika. Škoda, da še ni dokončan (prišel je do besede preobčuten). Polég obsežne razlage vsake besede prinaša tudi nekaj pravopisnih novosti, predvsem pa je zavzel čisto drugačno stališče do raznih besed, besednih zvez (fraz) in oblik, ki so bile došlej prepovedane ali vsaj odsvetovane za knjižno rabo. SP 62 nam služi v glavnem le splošni del ter od besede preobčuten dalje razen v pisavi in izgovarjavi l. Za začetni-

ke je najbolj praktična Kopčaverjeva Jezikovna vadnica (nekakšna skrajšana slovnica z vajami). Toporišičeva Slovenska slovnica pa je tako obširna in sestavljena po novih, modernih načelih, da je za vsakogar težka. Škoda, da si pri iskanju slovenskih besed za znane španske ne moremo dosti pomagati s Špansko-slovenskim slovarjem. Preskromen je in premalo upošteva argentinsko španščino.

Zadnjič sem navedel nekaj stavkov z zelo običajnimi napakami. Zaimke vaš in moja moramo nadomestiti s svoj, še bolje pa je, da zaimek sploh izpustimo, saj ni potreben za jasnost misli. Namesto majhne, suknjo, tega blaga, pred dvema leti pa je prav: male, suknje, to blago, pred dvema letoma. Kdor se ne spominja dobro ustreznega slovničnega pravila, naj si ogleda poglavja o rabi (po-

vratnih) svojilnih zaimkov, o določni in nedoločni obliki pridevnika, o zanikalnem predmetu, o trpniku v medialni obliki in dvojini.

Najbolj pači naš jezik čedalje večje mešanje španskih besed. Če bi se potrudili in rabili slovenske, bi nam kmalu postale tako domače kot tukajšnje. Ali ne bi bilo lepše, če bi rekli na primer: hladilnik (ne ledenica, ki ima drugačen pomen) namesto heladera? Prav tako lahko rabimo čajnik, kavnik, mešalnik (=mešalec, tudi mikser), loščilnik (= loščilec), sesalnik (= sesalec), ožemalnik, odčepnik ali odpirač, blitva in grenivka namesto tetera, cafetera, licuadora, enceradora, aspiradora, exprimidor o secador de ropa, sacacorchos, destapador, llave, acelga in pomelo.

Ali veste, kaj pomeni: zaslon, kapálka, montažna hiša, gréznica, jeklénka? Simon Rajer

Sv. oče o tisku

Ob petnajstem svetovnem dnevu sredstev družbenega obveščanja je papež Janez Pavel II. v priložnostni poslanici poudaril, da morajo ta sredstva svobodno, odgovorno in nepristransko posredovati novice in informacije. Posebno naj bodo ljudje pozorni, da sredstva družbenega obveščanja ne bi manipulirala z njimi in napačno oblikovala njihovega prepričanja. Nevarnost za to preži zlasti v tistih deželah, v katerih vladajo zatiralški režimi, ki zlorabljajo te važne posrednike za širjenje lažnih in režimu v korist prikrojjenih vesti. Danes sredstva družbenega obvešča-

nja, ugotavlja papež, na preveč napadalen način posredujejo in razlagajo različne dogodke, novice in slikano gradivo, primanjkuje pa pozivov k strpnosti in miru. Spolnost je prikazana preveč dražeče. Sredstva družbenega obveščanja se morajo tudi izogniti pretiranemu prikazovanju in poveličevanju nasilja. Ljudem ne smejo kratiti osnovnih pravic (npr. do svobode veroizpovedi) in podpirati ali zagovarjati krivičen sistem oblasti. Uporabnike sredstev družbenega obveščanja je Janez Pavel II. povabil, naj si oblikujejo kritičnega duha sprejemanja, da bodo lahko svobodno in odgovorno presodili resnično vrednost posredovanih informacij.

Zvonovi zvonijo, premilo pojo...

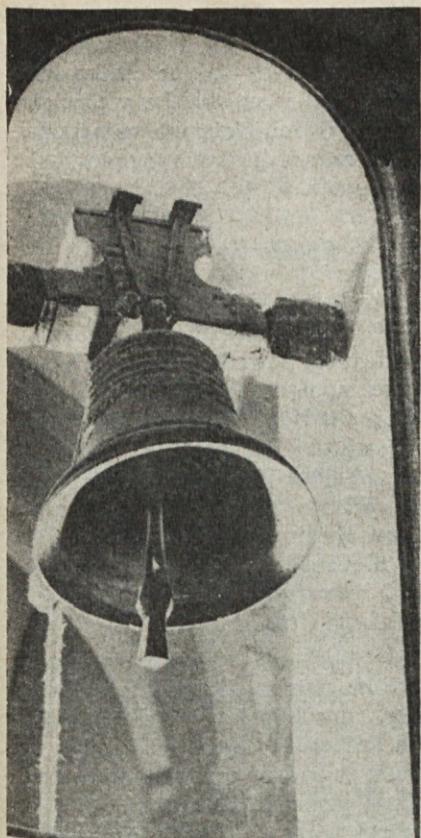
Bilo je med prvo svetovno vojno leta 1917. Takrat sem služil za pastirja na kmetiji blizu cerkve sv. Andreja na Planini nad Št. Joštom. Govorili so, da so v ljubljanski škofiji takoj za zvonovi v Crngrobu najlepše peli zvonovi v stolpu cerkve sv. Andreja na Planini. Res so silno ubrano peli vsi štirje zvonovi. Veliki zvon je tehtal osemindvajset starih centov = 1568 kilogramov. Vsi štirje zvonovi so bili bronasti. Cerkev stoji na okroglem hribčku kakih osemsto metrov nad morjem. Zato se je zvonjenje slišalo daleč naokrog. Vse, ki so čuli zvonjenje ali pritrkavanje, je prelepa melodija pretresla in globoko ganila. Daleč iz sosednih vasi in naselij so ljudje hodili naročat zvonjenje, kadar je kdo umrl. Vsem šentjoškim faranom je bilo zvonjenje zelo po volji. Planinci so pa bili na svoje zvonove lahko ponosni. Kadar je pričelo na Planini zvoniti ali pritrkavati, so ljudje vedno prisluhnili. Rad je hodil zvonit neki Zaručevski Janez, skoraj popoln slepec. Slepec, ki nič ne vidi, ima navadno bolj razvite druge čute, npr. sluh; silno tenak čut ima za melodijo in takt. Kadar sta zvonila cerkovnik in slepi Janez, so zvonovi tako lepo ubrano in po taktu peli, da je melodija osvojila vsakega, ki je imel vsaj nekoliko posluha. Slepi Janez in

cerkovnik sta sama uravnovesila zvonove tako, da je vsak zvon do sekunde natančno imel enako udarcev na minuto; vsak zvon je točno po taktu pri nihanju udarjal enako na obe strani. S tako uravnovešenimi zvonovi je bilo potem res mogoče ubrano zvoniti.

Zvonove so pobrali

Med božičnimi prazniki l. 1916 se je na hitro raznesla novica, da bodo prišli avstrijski vojaki in bodo po vseh cerkvah pobrali zvonove, le tu pa tam bodo katerega pustili. Ljudje so silno godrnjali in bili žalostni zaradi te novice. Novica je kmalu postala resnica. Meseca januarja in februarja leta 1917 so že prihajali avstrijski vojaki in metali zvonove iz zvonikov. Ko sem neko nedeljo šel k sv. maši, mi je neki starejši možak dejal: „Nič ne bo z našo vojsko in državo, vse bo propadlo. Začeli so ropati cerkev. Kar je cerkveno, je ognjeno. Kdor se loti Cerkve, prej ali slej propade.“ Kako preprost preudarek, a silno resničen. Vsak, ki se je zagnal proti Cerkvi, je prej ali slej doživel osramočenje. Tudi mogočna oblast stare Avstrije je to doživela.

Avstrijski vojaki so res prišli in začeli metati zvonove iz zvonikov. Grdo so delali z zvonovi, tolkli po njih s ključi in kladivi in

tako namenoma večali žalost po vseh okoliških vaseh. Ko so vse zvonove odvili, so jih spustili na dva tramova in porinili skozi lino tako, da so padali na tla kot premagani borci za pravico in resnico. Sam sem videl, kako je padel veliki zvon z visokega zvonika; padel je v sneg in se ni razbil; nanj so vrgli še manjšega in drugagega, a se nobeden ni razbil. Kolikokrat so ti zvonovi vabili k mo-

litvi, kolikokrat naznanjali smrt v avstrijski vojski padlih vojakov, javljali druge nesreče, a sedaj so zavrženi, brez vsake zaščite, brez spoštovanja, ki jim pripada. Šli bodo za material za bojno orožje, za pobijanje ljudi. Kdo bo sedaj tolažil matere, ko so padali sinovi na fronti, kdo tolažil vdove, ko so padali njih moške, kdo bo tolažil neveste, ko so padali ženini na bojnih poljanah? Vse bo utihnilo.

Preden so vojaki začeli s svojim delom okoli desetih dopoldne, sta slepi Janez in cerkovnik odšla pod zvonik in začela zadnjikrat zvoniti: najprej z malim zvonom, kateremu so se drug za drugim pridružili drugi, tretji in četrtri. Dolgo sta zvonila, tako da so ljudje postali pozorni na dolgo zvonjenje; na koncu jih nista ustavila, ampak jih pustila, da so se sami ustavljali, kakor da bi umirali. Ko pa so vsi nehali udarjati, se je za slovo oglasil veliki zvon, zvonil z dvojnimi presledkom in prosil, naj molijo angelsko češčenje. Skoro vsi ljudje so molili. Ljudje so nekateri naglas jokali; sosed je šel k sosеду po tolažbo, da je tako lažje preстал ta čudni udarec zvonov v njegovo dušo.

Zvonovi so potem ležali pod zvonikom nekako dva ali tri mesece. Spet so prišli vojaki, večje zvonove razbili, jih naložili na vozove in odpeljali. Voziti so jih morali domačini, stari možakarji, ki niso bili več sposobni za vojsko. Slišal sem nekega možakarja,

ko je dejal: „Nikdar nisem tako težko vozil kot danes.“ Ko so peljali zvonove mimo hiš, so ljudje postavili na okna svete podobe in prižigali sveče ter kropili z blagoslovljeno vodo, kot da bi mimo peljali mrliča. Tako strašno so verni ljudje občutili ta božji rop. Prav dobro sem poznal Jesenovčevega očeta. Bil je star že sedemdeset let in bil cerkveni ključar na Planini. Ni šel iz hiše takrat, ko so zvonove metali iz zvonika, in takrat, ko so jih odpeljali, ni nič dejal. Sedel je k mizi, vzel knjigo Marijinega življenja in življenja svetnikov in sv. pismo in bral ter jokal. Ko je po teh žalostnih dogodkih župnik Jože Nagode prišel prvič maševat na Planino, mu je Jesenovec potožil, kako strašno je razočaran nad tem, da so cerkev oropali tako lepih zvonov. Župnik ni nič odgovoril in o tem nista več govorila; Jesenovec pa je samo še pripomnil: „Konec bo naše avstrijske države in zmagane bo naša.“

Konec Avstrije se je res tako hitro približal, da država, ki se je že zvijala v smrtnih krčih, že ni imela več časa, da bi iz zvonov delala dolge cevi za kanone. Neki sovaščan mi je pripovedoval, da je videl na Dunaju na nekem travniku polno razmetanih in razbitih zvonov. Tam so ostali. Ljudje so takoj po prvi svetovni vojski začeli kupovati v livarni zvonov na Jesenicah železne oziroma jeklene zvonove. Za ljudi je bila tudi to velika žrtev: bilo je malo

denarja in tudi malo ljudi, da bi ga z delom na polju pomagali dobiti; saj je skoraj od vsake hiše kdo padel v vojski. Le v Crngrobu na Gorenjskem so ostali zvonovi zaradi njihove zgodovinske vrednosti.

Spoštovanje zvonov

Zakaj so verni ljudje zvonove tako spoštovali?

Najprej zato, ker jih sv. Cerkev tako spoštuje. Saj niso bili le blagoslovljeni, ampak posvečeni in nekako „krščeni.“ Vsak zvon je navadno imel ime Matere božje Marije ali kakega svetnika. Stari ljudje so vedeli povedati, da so slovenski očetje in matere dajali prvorojenca krstiti na ime vélikega zvona.

Drugič, pa so zvonovi služili svetim namenom: vabili so k molitvi, posebno k molitvi angelskega češčenja, klicali so ljudi k sv. maši, slovesno pritrkavali ob velikih praznikih, žalostno peli ob smrti tega ali onega človeka iz soseske ali župnije, naznanjali kako veliko nesrečo, npr. požar, zvonili ob hudi uri.

„Ko v jasnem jutru...“

Znana je prelepa pesem Gregorja Riharja „Ko v jasnem jutru...“, ki nam tako spodbudno govori, kako nas zvonovi trikrat na dan vabijo, naj molimo angelsko češčenje:

Ko v jasnem jutru primiglja

nam zvezdica daničica,
se sliši milo že zvonjenje
Mariji v čast in počeščenje;
in z zlato zarjo vse časti:
Češčena si, Marija, ti!

Ko sonce više sije že,
vzdiguje se, na poldne gre,
se sliši milo spet zvonjenje
Mariji v čast in počeščenje,
čez hrib in plan se oglasi:
Češčena si, Marija, ti!

In kadar sončece ljubo
nam za goro žari v slovo,
se sliši milo še zvonjenje
Mariji v čast in počeščenje,
v večernem hladu se glasi:
Češčena si, Marija, ti!

Češčena si, Marija, ti!
naj se glasi do konca dni!
Naj vedno sliši se zvonjenje
Mariji v čast in počeščenje,
nebo in zemlja naj doni:
Češčena si, Marija, ti!

V tujini nas skoraj nikjer ne
opozarjajo zvonovi trikrat na dan
na angelov pozdrav. Doma pa nas
je véliki zvon zjutraj, opoldne in
zvečer vselej z dvakratnim pre-
sledkom opozarjal na Marijino
oznanjenje, to je na Marijino de-
viško materinstvo, na skrivnost
učlovečenja Sina božjega in na
kreposti, ki sta jih tedaj obudila
božja Mati in učlovečeni Sin bož-
ji. Blagor vernemu slovenskemu
ljudstvu, ki je trikrat na dan ob
molitvi angelskega češčenja obu-
jalo vero v tolike skrivnosti svete
vere!

Nedeljska in praznična budnica

Če je véliki zvon vsak dan ne-
kako ob štirih zjutraj z dvakrat-
nim presledkom budil ljudi, naj
zmolijo angelsko češčenje ter po-
časte Marijo in učlovečenega Bo-
ga, so pa ob nedeljah in prazni-
kih vedno zvonili jutranjo budni-
co vsi zvonovi. Najprej se je o-
glasil veliki zvon s kakimi dese-
timi udarci. Nato se je ustavil in
začel je mali zvon, potem drugi,
nato tretji in še véliki zvon. Zvo-
nilo je kakih pet do deset minut.
Potem je spet najprej nehal mali
zvon, nato drugi, še tretji in na-
zadnje se je ustavil véliki zvon,
pa spet nadaljeval z dvojnimi pre-
sledkom in ljudi opozoril na an-
gelsko češčenje. Tedaj so verne
družine prižgale luč, da so se ok-
na zasvetila. Ljudje so zmolili an-
gelsko češčenje, vstali, se lepše
oblekli in odhajali k zgodnji ju-
tranji nedeljski ali praznični sv.
maši. V tej deželi pa so druge
navade. Ljudje radi zjutraj ob
nedeljah dolgo spe in se jeze, če
jih kak majhen zvonček zbudi in
jih vabi k sv. maši.

Slovesno pritrkavanje

Za velike praznike pa smo se
fantje spravili v zvonike in na-
vadno že pred praznikom ali v so-
boto ubrano pritrkavali in ljudem
naznanjali skrivnost praznika, ki
ga začenjamo že s slovesnimi ve-
černicami obhajati. Drugi dan so
se fantje včasih že ob treh zjut-
raj povzpeli v zvonik in kar moč

ubrano pritrkavali. Kakšno sveto razpoloženje se je oglasilo v dušah vernikov, ki jih je ubrano pritrkavanje zbudilo.

Ali si morete misliti npr. sveto noč brez slovesnega pritrkavanja, ki je vabilo ljudi k polnočnici?

Kako smo pritrkavali na velikonočno jutro! Kako sveto veselje se je oglasilo v duši, ko so verniki ob prvem jutranjem svitu prihajali k velikonočni procesiji! Vsi so bili v čednih prazničnih oblekah ali celo v novih. Iz cerkve so prinesli veliko bandero farne cerkve. Za njim so razvili še bandera z raznih podružnic. Ljudje so se uvrščali v procesijo. Pevci so zapeli zdaj to zdaj drugo velikonočno pesem, ugleden možak, navadno ključar, je nosil kip od smrti vstalega Zveličarja, nato se je prikazal gospod župnik s sveto monštranco v roki in slovesna procesija se je razvila po vasi. Na okna so ljudje postavili svete podobe in ob njih prižgali sveče. Pevci so prepevali, vmes so drobili svojo ubrano pesem ljubi zvonovi, včasih pa so še možnarji pokali. Kdo bi mogel opisati in

izraziti to sveto velikonočno radost!

Nekaj podobnega je bilo ob procesiji na praznik presv. Rešnjega telesa. Procesija se je razvrstila po polju, se ustavljala pri štirih lepo okrašenih kapelicah, kjer so slovesno peli evangelij in župnik je štirikrat podelil slovesen blagoslov s presvetim Rešnjim telesom. Pevci so prepevali pesmi v čast presv. Rešnjemu telesu, zvonovi so kar naprej drobili svojo ubrano pesem, vmes pa so pokali možnarji.

Včasih so rekli, da Slovenca nisi mogel šteti za dobrega kristjana, če ni imel procesije in lepega zvonjenja v svoji domači cerkvi. Zato nas pa v tujini tako zelo zlasti starejše boli, ko nimamo priložnosti slišati lepega zvonjenja. Čudim se, da so v tej deželi zvonovi tako čudno obešeni. Če bi pri nas tako zvonilo, bi ljudje pritekli skupaj in se spraševali, kje je požar ali kaka druga nesreča, ali pa mogoče zvonijo k hudi uri.

(Konec prihodnjič)
Jože Tominc

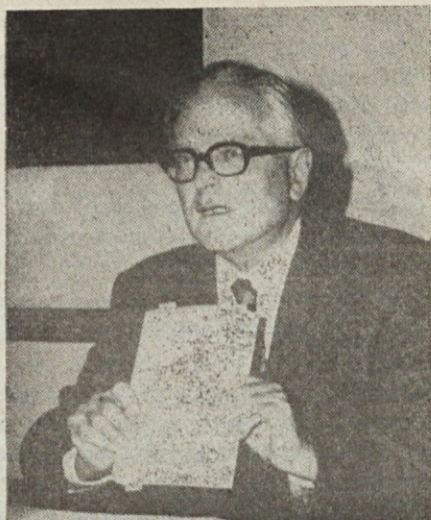
Dokument argentinskih škofov

Zadnjega junija je Argentinska škofovska konferenca na tiskoivni konferenci predstavila svoj dokument „Cerkev in narodna skupnost“, ki so ga škofje izdelali na svojem XLII. plenarnem zasedanju od 4. do 9. maja letos, dokončno izpilili pa še naslednje tedne. Tekst je obširen, obsega

74 strani. Dokument ima 3 dele: 1. del povzema argentinsko zgodovino s cerkvenega gledišča, 2. del obravnava doktrinalne osnove, 3. del pa nudi smernice za delovanje. Dokument je v deželi zbudil zanimanje in na splošno pohvalo. Je pa najbrž preobširen, da bi ga prebralo in premislilo večje število državljanov. Njegov prikaz bomo objavili prihodnjič.

Iz zadnje Beličičeve knjige

Vinko Beličič,
LETO BOROVE GRIZLICE
Družba sv. Mohorja,
Celovec 1981

Hinavci! Ljubljana pač dobro ve, za kakšen pluralizem se poganja: da bi jih čimveč govorilo kakor ona. Navzven se odpira in razdaja nastežaj, vélika sejalka svoje mrzle doktrine, pred sapami od zunaj pa sproti zadela vsako špranjo že na meji. — Najbolj jih je strah tiskane besede (Naš veliki protiigralec, 6).

Scientizem ali kopičenje znanstvenih dognanj kot najvišje vrednote. Pozitivizem ali zanikanje nadčutnega sveta, ko velja za edino resnično in torej sprejemljivo tisto, kar dojamejo naši čuti in more doumeti naš praktični razum. Iz pozitivizma izvirata materializem, ki se najočitneje kaže v potrošništvu, in erotizem, ki v imenu spačenega humanizma povzdiguje spolnost. Nadaljnje značilnosti sodobne družbe je permisivizem ali moralna razpuščenost, ko je vse dovoljeno. V nemščini sem našel izraz Statistikmoral: po tem načelu je moralno dobro in torej posnemljivo tisto, kar počne večina, vse drugo ne velja nič. V teh pojmih — v scientizmu, pozitivizmu, materializmu, erotizmu in permisivizmu — ugotavljajo družboslovci duha našega časa.

In dalje novi kult: kult mladine, kult mladosti, kult ženske lepote, kult moči in zdravja, kult uspeha. Večer za večerom jih televizija z naslado posreduje milijonom in seje nemir. Komaj si moremo misliti, koliko krivic je skritih v teh kultih, koliko človeškega trpljenja. Po drugi strani pa vidimo strah pred vsem, kar tem novim božanstvom nasprotuje. Neuspeh, revščino, bolezen in starost jemlje

človek kot poraz in sramoto, zato jih prikriva. Beži pred senčno stvarnostjo sveta, ubežati hoče rani izvirnega greha v sebi. Kraljevanje sebičnosti: poudarjati samo svoje pravice in iskati užitke po najlažji poti. Meni se nemalokrat stoži po detinstvu, ko je bil nižji standard, a večja medsebojna povezanost. Za nekaj trenutkov se vrnem v deželo, kjer sem poznal vse ptice, vse grme, vsa drevesa in vse ljudi...

„Čudno, da vas, gospod profesor, nikdar ne potegne nazaj!“
„Ti tega ne moreš razumeti. Kdor je odšel dvaintridesetleten, navadno ve, zakaj je odšel. In se ne vrača, zato ne, ker preveč ve“ ...

Tudi jaz, kot pač vsak človek, si moram iti kdaj kam napolnit baterije, če naj se ne sesedem. Jaz si jih vsako poletje obnovim na Višarjah. Teden dni sredi edinstvenega amfiteatra gora in planin v vseh daljavah, sredi zelenine in modrine vseh odtenkov — in sem spet zdrav. V čistem gorskem svetu se čutim vzdignjen nad sedanjo republiško, nad prejšnjo kraljevsko in nad najzgodnejšo, cesarsko domovino. Duša in telo se mi prezračita. Iz pozvanjanja tiste cerkve, iz vonja smrek in planinskega cvetja, iz neviht, ki jih od daleč vidim bičati skalne grebene, iz mavric, ki povezujejo Koroško, Gorenjsko in Kanalsko dolino, se vrnem z novo močjo in vem, da se svetu ne bom dal ne kupiti ne oplasiti ne potreti. Skozi mnogo bojov in preskušenj sem že šel. Kaj imam od tega? Pogum! Ohranjam ga, ker je to moja edina rešitev. Spoznal sem tirnico sveta in se je ne bojim več...

Je bil Župančič velik pesnik? Želel je biti največji, svojemu narodu „srce v sredini“. Prerad in prečesto pa se je dal zanesti, manjkala mu je trezna presoja. V času, ko je bila vsa domovina krvava od bratomorne vojne, s strahom in z obupom v žilah, zastrupljena s sovraštvom in razpaljena od maščevalnosti, je zložil pesem Osvoboditeljem. Z njo je Ljubljana 9. maja 1945 pozdravila prihod partizanske vojske. Ni kaka literarna mojstrovina. Prepolna je kajenja zmagovalcem in zanosa, s katerim je pesnik v duhu gledal bajno prihodnost svoje domovine: tribarvno mavrico svobode, bratstva in blagostanja... Tista mavrica ni zasijala na slovenskem nebu (Učna ura, 14, 15, 16).

Odkod v meni notranji ukaz: Ostani svobodni glasnik, pričevalec, tolmač tistega vse prej kot najslabšega dela svojega naroda, tistih dveh odstotkov, ki sta se 1945 umaknila iz domovine ali bila v nji pokončana?! (19).

Jaz sem še vedno na mestu, premišlja Ambrož, on (Erman) pa se je vrnil proti izhodišču. Najino prijateljstvo, „utrjeno mesto“, je dobilo razpoko. Nekaj se je za vselej pretrgalo med nama. Kaj vse so ga

primorali odložiti? Katero službo so mu naložili. Oni ne dajo ničesar zastoj. Ni sicer postal njihov, a tudi naš ni več ves — malce si je dal zvezati roke, malce se je dal razdeliti. Iz nevarnega ali vsaj nadležnega zdomca je postal obvladljiv zamejec. Kako mu je pri srcu? (Tirnica sveta, 21).

Pojdite študirat v Ljubljano, a iščite resnico mimo tiste, ki vas jo bodo učili od vsepovsod. Pozvedujte za prepovedano resnico. Samo tako nam boste pravični. Porazencu laž ne koristi, zmagovalcu pa še kako. (Dobrosrčni Debelis, 29)

Irena: „Jaz nisem več za šolo v teh razbrzdanih časih. Ves moj trud je proč vržen. Zaupana nam je mladina, da ji širimo obzorje, jasnimu pojme, usmerjamo rast.“ —

Ambrož: „— zabredla družba pa ji hinavsko spodžiga korenine in ožiga cvetje. Jaz slutim neki organiziran, neviden, pohujševalen, rušilen center, ki z geslom svobode mladino peha v razvrat. Od naslad omamljena bo jenjala misliti — in taki čredi ne bo težko vladati. — Vsak poklic nalaga svoje odgovornosti, in naša je mogoče najtežja. Mi okopavamo korenine prihodnosti. Popuščanje, strah in umik — to bi bilo izdajstvo.

Franc, to mesto (Trst) ima dva gospodarja. Kadar se zvečer vračaš, dobro glej okoli sebe, posebno ko odpiraš vrata! Tega in onega so že v temi ugrabili — in nihče ga ni več videl niti slišal o njem — onstran meje je kamnit molk. (Moč reči Ne, 32 in 35)

Ne morem ne videti, kako se (v Sloveniji) drugi tarejo med sabo. Kako si s politično izkaznico jeklenijo komolce. Vsak se čuti rojen za kaj več, nego je (Nela iz gore, 39).

Koblarjev „Moj obračun“. Temeljni občutek je zelo prijeten. Izpoved vernega človeka, ki je potrpežljivo nosil svoj križ, je zmeraj spodbudna. In tolažilna: tudi on se je kdaj zmotil v presojah. Pa še nekaj: ali je tisto, kar je zapisal, vsa resnica ali je del resnice zavoljo česarkoli zamolčal? Bojim se, da je kaj obšel iz previdnosti, na primer kritika-esteta Josipa Vidmarja, tega našega zastavonošo voltairjanskega svobodomiselstva med vojnama in danes belolasega režimskega sušca...

Kdor veruje v snidenje na drugi strani predora, v nekem novem, docela drugačnem svetu sonca in lepote, mu je lažje. Zato gre skozi ves Moj obračun neki žarek. Kdor pa ne veruje — iz napuha ali česarkoli — ga mora stiskati divja žalost...ob absurdu vsega...

Živeli smo vigilio usodne vojne in nagonsko slutili, da prihaja preskušnja. On (Koblar) nam je bil premiren, pretih, prevzvišen, prezaupljiv do nasprotnikov, prespravljev z njimi. Kot da bi v duhu živel še v lepi stari Avstriji, katoliški in apostolski. Nekje je tekel že drugačen čas, a naši vodniki so gledali nazaj. Čas nas je prehiteval. Ko smo spoznali zamudo, je bilo že prepozno: ostali so ganljivi spomini na neko luč. Človek je bil preveč sam svoje središče; preveč se je zanašal le na golo molitev...

Kocbek je kristjan, a previsok, da bi priznal kak svoj napačni korak. Da bi na primer obžaloval svoje javno opravičevanje političnega umora. Kot da se ne bi bil nikdar zmotil, marveč samo kdaj ustrašil. In takšni ljudje so kot pribočniki šolanih revolucionarjev delali našo zgodovino!

Jaz sem vedel takoj, ko se je začela tista nemogoča simbioza, kakšna bo Kocbekova usoda: izkoristili ga bodo in zavrgli. Če pa jim bo kdaj kazalo, ga bodo za majhen čas spet povzdignili ter se mu polaskali. In da se ne bi prevzel, ga bodo ob drugi priložnosti vnovič ponižali. Totalitarni oblastnik se lahko tako poigrava.

Ampak da je ob 30-letnici neustrašeno pokazal na usodo domobrancev in pozval krivce k javni izpovedi in obžalovanju — ni bilo to junaštvo? (V razgovoru z Borisom Pahorjem v knjižici „Edvard Kocbek, pričevalec našega časa“, Trst 1975).

Bilo je junaštvo, ki mu ga bo priznala zgodovina. Čeprav je tudi mogoče, da je tista mora po 30 letih nasilno bušila iz njega. Po 30 letih obračanja proč, da ne bi videl črnih rut po vaseh Dolenjske? Misliš, da niso hodile tudi za njim ko strašni odmev strelav v tilnik? A od tiste javne obsodbe se spet kar naprej očiščuje v premišljevanju, prestar za kako novo tveganje. Umirajo mu prijatelji in občo- dovalci, on pa je zmerom bolj sam s svojim Bogom...

Gojil je (Koblar) prirojeno nagnjenje k grenkobi, ki jo je krvi prednikov vcepilo težko življenje. Zmagi idejnih nasprotnikov je sprejel kot kazen za svoje prijatelje, ki so bili bolj zemeljski od njega, a manj modri od svojih nasprotnikov. Njihov poraz in odhod v tujino in po bučnih procesih kakšna usmrtitev pa so tudi njega pahnili v molk in osamelost, nakar je za kulisami v delu in z mislimi pri drugih stvareh prebil zadnji del življenja (Iskanje resnice, 42, 43, 44, 45).

Učim vas slovenščino, da mi ne boste delali sramote, ko pridete v Ljubljano; da jim boste znali kaj več povedati, kot po čem so tu kavbojke in po čem se menja dinar. Samo bojim se, da jih kaj drugega ne bo zanimalo (Osameli tekmovalci, 53).

Za mladino za mladino

Svetovni nazor in pojem morale

Moralno je, kar je pravilno. In kaj je pravilno?

Po liberalnem svetovnem nazoru: vse, kar človeku koristi.

Po marksističnem svetovnem nazoru: vse, kar koristi razvoju družbe.

Po krščanskem svetovnem nazoru: vse, kar je v skladu z naravnim, ustvarjenim redom.

Zato pozna od omenjenih treh svetovnih nazorov le krščanstvo (obenem z ostalimi razvitimi verstvi) objektivno moralo ter pojme „pravilnega“ (krepost) in „nepravilnega“ (greh), to je dobrega in zla.

Liberalizem in marksizem poznata prvi le osebno in drugi le družbeno koristnost.

Dejanja se v materialističnih svetovnih nazorih vrednotijo in opravičijo po svoji koristnosti. V liberalizmu odloča o tem, kaj mu

je koristno in kaj ne, človek sam; v socializmu pa odloča o koristnosti družba oziroma država.

Zato je dialog glede moralnih vrednot med kristjani in materialisti zelo težak, če ne nemogoč.

Prav zato ima tudi ideja greha smisel le v svetovnem nazoru, ki priznava Stvarnika in red, kateri je pred človekom in nad družbo.

Za materialiste liberalnega ali marksističnega svetovnega nazona je ideja greha nesmiselna. Morala je zanje le skupek družbenih tradicij ali navad.

Kristjan je torej po definiciji grešnik, to je človek, ki neprestano teži za idealom Stvarnikovega reda, a na tej poti, kot omejeno bitje, ki je bilo oslABLJENO po izvirnem grehu — pada.

Priznavanje človeške grešnosti je istočasno priznavanje Stvarni-

v družini

EVANGELIJ Z OČMI ZAKONCEV

Zakonska občestva

Na binkoštni praznik so se apostoli dokončno zavedli svojega poslanstva in stopili pred začudeno množico. Še isti dan se jim je pridružilo okoli tri tisoč ljudi. Združevalna moč božjega Duha je začela delovati. V naši dobi doživljamo nove binkošti. Ekumensko gibanje zbira kristjane vseh vrst. A tudi posamezni verni ljudje vedno bolj čutijo potrebo po skupnem doživljanju Boga in Kristusove navzočnosti med njimi. Zato se zbirajo v različne verske skupine. Zakonca še na poseben način čutita potrebo po drugih zakoncih, saj vsak dan odkriva-

ka in naše lastne omejenosti.

Ideja greha pa mora biti v ravnovesju z idejo o božji ljubezni in usmiljenju. Iz tega ravnovesja raste krščanska krepost upanja.

Marko Kremžar

ta, kako težko je danes živeti svoj zakon res krščansko — sam. Kjer pa so kristjani zbrani, tam je Kristus in njegov božji Duh s svojo močjo.

Bog v vas

Jezus je rekel svojim učencem: „Ako me ljubite, ohranite moje zapovedi. In jaz bom prosil Očeta in vam bo dal drugega Tolažnika, da ostane pri vas vekomaj. Duha resnice, ki ga svet ne more prejeti, ker ga ne vidi in tudi ne pozna; vi ga poznate, zakaj pri vas prebiva in bo v vas. Ne bom vas zapustil sirot, prišel bom k vam. Še malo in svet me ne bo več videl; vi pa me boste videli, zakaj jaz živim in vi boste živeli. V tistem času boste spoznali, da sem jaz v svojem Očetu in vi v meni in jaz v vas. Kdor ima moje zapovedi in jih spolnjuje, ta je, ki me ljubi; a kdor mene ljubi,

ga bo ljubil moj Oče in jaz ga bom ljubil in se mu razodel“ (Jan 14, 15-21).

Zapovedi

Od časa do časa se začneva pred svojo vestjo in pred teboj, Gospod, spraševati, kako naj vendar živiva svoj zakon tako, da bo dober, da bo lep in res krščanski. Toliko obveznosti imava. Najprej vsak s svojim poklicem, ki včasih zahteva kar celega človeka. Ene-ga od naju dveh včasih cele dne-ve ni doma, včasih zaradi dežur-stva še ponoči ne. Tukaj so trije otroci, ki vendar zahtevajo očeta in mater — zase. A koliko se ji-ma lahko posvetiva? Ne samo za-radi šole najstarejše ali želje po igri mlajših dveh. Gre vendar za prva nežna otroška leta, ki so ne-izbrisna v človekovem življenju. Sprašujeva se, koliko jim njihove dni napolnjujeva z ljubeznijo, koliko jih dejavno ljubiva? Res, da sva v službi tudi zaradi njih. Vendar jim zato nisva bolj blizu zdaj, ko tega še ne morejo razu-meti. Ko bodo — bo prepozno. No, in na koncu — čprav to ne bi sme-lo biti „na koncu“ — sva še mi-dva, začetek in konec zakona, ki se redko res globoko srečava in pogovarjava, si res izražava in zaupava, kaj šele, da bi skupaj doživljala tvojo novzočnost med nama, dobri Bog. Kako torej o-hraniti vse zapovedi pristno člo-veškega krščanskega zakona? Po-magaj nama odgovoriti na to vprašanje!

Učenca

Kristjana sva in želiva to biti zares. A ti, Jezus, nama kot svo-jima učencema očitno velevaš, da zakon živiva polno. Trudiva se, a večkrat zaideva v nemogoče oko-liščine, kjer ne veva, kaj bi sto-rila, kaj opustila. Za karkoli se odločiva, je potem kaj narobe. Če ne bova v službi delala zavzeto, ne bova izpolnila svoje stanovske dolžnosti in se ne bova mogla u-veljaviti, kot bi se morala. Osta-ti doma — vsaj materi — ni tako preprosta stvar. Že zato ne, ker bi na vsak način rada iz ozkega stanovanja v svojo hišo. A kako priti do hiše z eno samo plačo? Poleg službenih obveznosti ima-va še „konjičke“, ti človeka vsaj malo odtrgajo od večnih dolžno-sti, ki utrujajo. A tudi ti zahte-vajo čas. Če sva poleg služb do-ma, otroci čutijo najino utruje-nost in slabo voljo. Skratka — za-čaran krog!

Prošnja

Včasih, ko se zaveva svojega zakramenta zakona, se pravi, tvo-je navzočnosti med nama, pomi-sliva na to, da si ti najin najbolj-ši prijatelj, posrednik pri Očetu, katerega za naju prosiš. Ko sva na začetku zakona imela težave z do-mačimi, pa ko je bilo vprašanje, ali bova imela otroke ali ne — sva večkrat čutila tvojo dobrot-no roko nad seboj. Zato sva zad-nje čase začutila potrebo, da ma-lo več misliva na tebe, svojega Gosta. Začela sva te prositi, da

razpleteš ta čudni voz, v katerem se je znašel najin zakon in ki nekako prazni najino posodo medsebojne ljubezni in ljubezni do otrok.

Najine binkošti

Sklenila sva, da bova letos še posebej mislila na najine probleme, se skušala pogovoriti in tudi skupaj moliti k božjemu **Duhu**. Gotovo mora biti rešitev tudi za najine težave ali vsaj obstaja pot, kako bi jih začela reševati. V evangeliju bereva tvoje obljube, da boš dal — gotovo tudi nama — **drugega tolažnika, ki bo ostal pri nama**. Nisva vedela, kako, čutila pa sva in verovala, da bo prišel trenutek in čas, ko se bo odprla pot iz tega zaprtga kroga. Čisto človeška sredstva večkrat odpovedo. Gre za **Duha resnice**, za katerega praviš, da ga **svet**, se pravi ljudje, ki ne računajo z Bogom in s teboj, **ne vidijo in ne poznajo**. Nama pa zatrjuješ, da **prebiva med nama**.

Prihaja

Po daljšem času sta naju obiskala mlajša zakonca, znanca še iz šolskih let. Bila sva vesela obiska dveh, ki sta kmalu pokazala posluh za najine probleme, čeprav sta mlajša. Obenem naju je razveselilo, ko sva videla, kako tudi onadva gledata na svoj zakon res krščansko. V pogovoru sta povedala, da mnoge svoje težave rešujeta na poseben način — z dru-

gimi zakonci, s katerimi se redno srečujeta. Bog zakoncev **ni zapustil kot sirote**, prepuščene samim sebi, ampak **prihaja k nam** tudi po drugih zakoncih. Že nekaj časa skupaj razmišljajo ob evangeliju, ki ima tudi nam zakoncem toliko povedati. Poslušajo skušnje in doživetja tega ali onega para in odkrivajo, da tudi sami lahko marsikaj storijo in dosežejo. Kaj, ko bi se jim pridružila tudi midva?

Živi

Bila sva presenečena in navdušena obenem. V šolskih letih sva oba rada zahajala v veroučne skupine, kjer smo skupaj doživljali svoje mlado krščanstvo, se medsebojno spoznavali in podpirali v razvoju zdravih in veselih kristjanov. Po poroki se je vse končalo in ostala sva prepuščena sama sebi. Zavidala sva drugim in se počutila versko osamljena. Saj je vendar krščanstvo — občestvo. **Še malo** bi se vlekla ta najina zaprtost in osamljenost in ne bi več dobro **videla** tebe, Kristus, ki živiš sredi kristjanov. Zdaj te **vidiva**, ker **živiš in midva živiva** sredi zakonskega občestva. Ne bi prej verjela, koliko nama bo pomenilo, ko se bova srečavala z drugimi pari. Vsak na svoj način in v svojih okoliščinah želijo isto, kar midva — lep, usklajen in na tebi, Gospod, grajen zakon. In z otroki ter drugimi zakonci delijo svojo poglobljeno ljubezen in vdanost do tebe.

Spoznanje

Vedno bolj spoznavava druge, a po drugih sama sebe — kot v ogledalu. Vedno bolj čutimo drug do drugega zdravo človeško in krščansko naklonjenost ter prijateljstvo, ki se vedno bolj kaže tudi v medsebojni pomoči. **Spoznavamo**, kako smo vsi velika družina, zbrana v svojem **Očetu**, in kako res srečujemo Kristusa drug v drugem, saj smo **v njem in on v nas**. Nekoč bi se morda temu nasmehnila kot nečemu, kar je kvečjemu za svetnike. Danes pa čutiva, da brez tega sploh ni pristnega krščanstva. Tudi otroci so srečni, ko srečujejo otroke drugih zakoncev v zdravem vzdušju razumevanja in prijateljstva staršev. Ob nekem prazniku smo prišli vsi skupaj s svojimi otroki in imeli mašo. Kakšno doživetje je to bilo — dobri Bog med nami!

Spolnjevanje

Po nekaj srečanjih opažava, da imava posluš za stvari, za katere ga prej nisva imela. Lažje se osebnostno srečujeva, čeprav se nama čas za pogovore ni veliko podaljšal. Sem in tja sva se pa le z neko lahkoto odločila, da se bova malo več posvetila otrokom in to

ali ono pot opustila. Včasih se nama je zdelo, da nikakor ne bo šlo. Zdaj vidiva, da gre in še kar dobro. Začela sva torej boljše **spolnjevanje** tvoje zapovedi zakoncem, dobri Učenik, in čutiva, da bolj **ljubiva** tebe, Začetnika najinega zakona. Čutiva tudi, kako tvoja naklonjenost in ljubezen prihaja v ta najin dom.

Razodeni

Tvoja obljuba, da se nama boš **razodel**, se uresničuje na nenavaden način po navidezno navadnih poteh. Prijateljstvo z zakonci, s katerimi skušava pred Bogom in v tvojem Duhu reševati najine zakonske in družinske probleme, nama je omogočilo, da se je začaran krog odprl. Pravi **Duh resnice** je v veliko večji meri med nama. Hvala ti, božji Duh, da nisi bil gluh za najine prošnje.

Prihajaj, božji Duh, v naše zakone in družine! Zbližuj ljudi med seboj, posebej nas, zakonce, ki se večkrat čutimo osamljeni in obremenjeni čez mero! Naj se verni zakonci srečujejo po tvoji združevalni oči, ki jo je obljubil naš **Odrešenik**.

Vital Vider

Inštitut o zakonu in družini

V prihodnjem študijskem letu bo 15. oktobra pri lateranski papeški univerzi v Rimu začel delovati mednarodni inštitut, ki se bo ukvarjal z znanstvenimi raziskavami zakona in družine v luči vere in humanistič-

nih ved. Študij bo obsegal tri področja: filozofsko-teološko, humanistične znanosti in pastoraško. Študentje (duhovniki, redovniki, laiki) bodo po najmanj 2-letni specializaciji dobili diplome te nove visokošolske discipline, omogočen pa jim bo še nadaljnji študij.

Oče Daimijahn

Wilhelm Hünermann

Eroika

Zemlja je bila bela in tiha. Čez zamrznjeno Dylo so vozili z volovskimi vpregami. Tiho je bilo tudi v stari kmečki izbi, kjer je Jožef de Veuster molče sedel nasproti svojemu očetu pri veliki hrastovi mizi. Bilo je slišati le tiktanje ure in prasketanje polen na ognjišču.

„Oče!“ je dejal Jožef po dolgem molku. „Tega, kar zahtevaš od mene, ne morem storiti. Ne maram v valonsko šolo. Jaz sem Flamec!“

Toda kmet je vztrajal:

„Pojdeš! Jaz hočem tako!“

Fantu se je obraz stemnil. Stisnil je pesti. Brez besed je strmel v plapolajoči ogenj. Temne misli so se mu podile po glavi: naj gre v tujino, v šolo, kjer bo kaznovan, če bo spregovoril le eno flamsko besedo? Kmetški fant naj bi sedel med olikanimi francoskimi gospodiči in pustil, da bi ga zaničevali, ker ni Francoz?

Temna kljubovalnost je rasla v mladem Flamcu.

„Ne morem, oče!“ je zastokal.

„Hočem!“ je rekel kmet trpko.

Jožef je stopil k oknu. Opazoval je zasnežena polja. Kmalu bo po-

mlad in z njo novo življenje. A njega ne bo, da bi zasajal v zemljo svetlo, ostro rezilo pluga. Sedel bo nekeje v tesni podstrešnici in si vtepal v glavo francosko slovnico. Želel si bo vonja svežih polj, a zatohli podstrešni zrak mu bo dušil srce.

„Ne, ne, ne! Jaz spadam sem. Jaz sem Flamec! Jaz sem kmet!“

„Fant!“ je rekel oče resno. „Od hiše bi te zapodil, če bi kdaj na to pozabil. Ne priznal bi te za svojega sina, ako bi zatajil kri svojih dedov. Toda povedal sem ti svojo voljo in pri tem ostane. Tako je prav!“

Nemo, s povešeno glavo je Jožef zapustil izbo. Stekel je v ledeno mrzli dan in srdito zažvižgal predse:

„Ne bodo ga ukrotili
do Flamca zadnjega,
dokler ima lev kremplje,
dokler zobe ima!“

Nehote je krenil na pot, ki drži v Werchtern. Učitelj mora svetovati. V Kempenu ni boljšega Flamca.

Ob vstopu v učiteljsko stanovanje ga je zajela prijetna glasba. Učitelj je sedel pri klavirju in zamaknjeno igral. Jožef je tiho sedel k vratom in skoraj ni upal dihati.

Ljubi Bog! Kakšna glasba!

Bilo je, kakor bi velikanska roka udarjala na zemeljske sklade in nebeški svod. Vihar, ki je besnel ponoči čez pustinjo. Bilo je, kot bi se pred njim odprla vrata: zagledal je goreče morje. Tedaj mu je stopil pred oči prizor gozdnega požara, ki ga je nekoč gledal. Zublji so sikali proti nebu, ječe so se lomili hrasti in jelke v razplamteli žerjavici.

Jožef se je spomnil vsega, kar je doživel preteklo uro. Žerjavica, ki je tlela v njegovi duši, se je razživela v plamen. Neugnana trma mu je pognala kri v glavo. Vstal je, stisnil pesti in zakričal:

„Ne bodo ukrotili flamskega leva!“

Učitelj se je naglo obrnil.

„Jožef, ti si tukaj?“

„Gospod učitelj, kaj ste pravkar igrali? To že ni bila več glasba, bila je čarovnija!“

„Bil je Beethoven, fant moj!“

„Ludvig van Beethoven? Je bil Flamec?“

„Beethoven je bil Nемеc. Toda njegov oče je bil Flamec, doma iz Antwerpna. Ta glasba je srčni utrip našega naroda. To je veliki flamski odpor proti vsemu ponižanju in sili, ki nam jo delajo.“

Da, veliki flamski upor, ne pa slepa, neupogljiva deška trma! Taka trma je svojeglavost, porojena iz slabosti. V tej glasbi pa je moč, ki vodi krmilo; trdo stisnjene pesti; pogled uprt v nebo; moč, ki kljubuje viharjem in hodi svojo pot kljub vsemu nasilju. Da prijatelj, to je prava moška trma, ki

zgrabi usodo za vrat, kakor se je izrazil Beethoven.“

„In od kod izhaja ta moč?“

„Moč izhaja iz vere in iz trpljenja! Vsaka prava moč se zato rodi ob vznožju križa na Golgoti. Tam se je največje trpljenje spremenilo v moč, ki je rešila svet, v moč, ki je strla vrata grobu in postala vstajenje. Poveličanje križa in vstajenje sta nesmrtna, večna snov mojstra Beethovna. Rad bi ti zaigral umetnikovo Veliko mašo; potem ne bi spraševal, od kod vsa ta moč.“

S svetlimi očmi je Jožef brez besed gledal učitelja. Ta mu je res videl v dno srca.

„Jožef, vem, kaj te teži. Vem, zakaj si prišel k meni. Oče te hoče poslati v francosko šolo, a ti se temu upiraš. Tokrat je to otročja trma. Se bojiš za domovino? Si preboječ, da bi se uprl zasmehu valonskih fantičev? Misliš, da boš pozabil Flamsko, če te nekaj let ne bo na domačih tleh? Ali stoji tvoj flamski ponos na tako prhkem temelju?“

„Nehajte, gospod učitelj!“ je z muko izdaval osramočeni fant.

„Seveda, v tujini ti ne bo lahko, a šele bolečina te bo prekalila v pravega Flamca.“

Učiteljeve besede so Jožefa močno pretresle.

„Šel bom, kakor želi oče.“

„Jožef, govoril sem s tvojim očetom. Skupaj odpotujeva v Antwerpen.“

Jožef je bil čisto zmeden. Stisnil je učitelju roko in brez besed

planil na prosto, v belo zimo. Učitelj je še nekaj časa strmел za fantom, nato pa pogledal svojo desnico in zamrmral:

„Moč pa ima fant. Taka moč! Zdaj še sonate ne bom mogel zagrati do konca.“

Bilo je nekaj dni kasneje, ko sta učitelj in Jožef de Veuster na sanelah hitro in lahno drsela po zasneženi pokrajini. V treh urah sta prispela v Mecheln, staro častljivo mesto, ki je slovelo po veličastnih cerkvah in starodavnih dvorcih. Tu so vozniki izmenjali konje in po kratkem opoldanskem oddihu sta nadaljevala vožnjo. Molče sta vsrkavala lepoto domovine.

Po treh urah so se iznad bele ravnine dvignili antwerpenski stolpi. Tistim, ki so prišli s podeželja, je mesto s svojim vrvežem in truščem skoraj zadržalo dih. Tu je življenje živelo! Tu je bila Flamska vsa neutrudna, marljiva in polna moči. Nad vsem tem tem truščem pa se je dvigal mogočni stolp Marijine cerkve.

Še pred mrakom sta šla v pristanišče. Zima je še kljuovala ponosni flamski trijambornici in drugim ladjam, ki so obtičale v zalivu. Toda v pristanišču je že pokal led.

„Kopneti pričinja,“ je rekel učitelj. „Odpirajo se vrata v svet.“

„Vrata v svet!“ je Jožef ponovil počasi in spoštljivo ter gledal ponosne jadrnice, na katerih so, pritrjene na jambor, plapolale dolge, pisane zastave.

„Kam vozijo?“ je vprašal Jožef spremljevalca.

„Po vsem svetu! V Afriko, Ameriko, Indijo, na Kitajsko in še dlje.“

„In kdo se vozi z njimi?“

„Najrazličnejši ljudje! Pustolovci, trgovci, učenjaki, vojaki in misijonarji! Morda se tudi tvoj brat Avgust nekoč popelje v svet, do ponese poganom moč in ljubezen evangelija.“

Jožef je gledal pisane zastavice in bilo mu je, kot da tudi njemu prinašajo pozdrave iz neznanega sveta.

„Nekje na svetu bo Bog tvojega brata postavil na svojo njivo. Kadar Bog kliče, moramo biti pripravljene na vsako žrtev, čeprav bi bila domovina.“

„Domovina!“ je odjeknilo v fantovem srcu. Nenadoma pa se mu je zazdelo, da ga tu, pred vrati sveta, spet vabi tisti stari, dobro znani glas: „Pojdi tudi ti na miljo njivo!“

Uro pozneje sta Jožef in učitelj že stala pod mogočnimi oboki stolnice, pred Rubensovo sliko Križanje. Jožef de Veuster je nemo stal pred veličastno podobo Gospodovega telesa, ki se je svetlo in skrivnostno dvigalo v temo noči. To ni bil Slabotni v rokah krvnikov. Velikan je bil, ki je s svojo svetlobo razsvetlil temo sveta.

Jožef je čutil, kako ga skrivnostna moč te podobe s silo trga od zemlje in ga postavlja tja, kamor ga kliče božji glas. Pokleknil je in molil za jasnost in luč.

Zvečer sta šla v veliko razsvetljeno dvorano, kjer so predvajali Beethovnov Junaško simfonijo — Eroiko.

„Komu je Beethoven posvetil Junaško simfonijo?“ je vprašal Jožef.

„Najprej zmagovalcu Napoleonu. Nato pa je umetnik raztrgal naslovni list in posvetil Eroiko neznanemu junaku.“

Zdajci sta umolknila, kajti simfonija se je začela.

Jožefu je bilo, kot da spet sanja čudne sanje, v katerih mu je kovač iztrgal živo srce iz telesa in ga žarečega vrgel na nakovalo, da bi ga skoval.

Fant je sklenil roki in molil: „Gospod, tukaj sem. Stori z menoj, kar hočeš!“

P. Ivan Caserman, D. J. — zlatomašnik

Dne 5. julija, na praznik sv. Cirila in Metoda, je na grobu sv. Cirila v Rimu opravil zlato mašo jezuit p. Ivan Caserman; bilo je prav na dan, ko ga je pred 50 leti škof dr. Gregorij Rožman v ljubljanski stolnici posvetil v duhovnika.

P. Caserman je bil rojen 13. aprila 1906 na Vrhniki, končal klasično gimnazijo v škofovih zavodih v št. Vidu nad Ljubljano, bogoslovno fakulteto pa kot teolog ljubljanskega semenišča 1. 1932. Prvo kaplansko mesto je imel v lepi gorenjski kmetiski fari Cerklje na Gorenjskem. Ko je bil kaplan Ivan Platiša zaprt zaradi šenčurskih dogodkov, ki so nastali kot opozicija proti takratni diktatorski jugoslovanski vladi, je Caserman šel „na posodo“ v Komendo v pomoč ostarelemu župniku Janezu Zabukovecu. Iz Cerkelj je šel za kaplana v Kamnik k dekanu M. Riharju in od tam tik pred vojno v Ljubljano k sv. Jakobu k župniku Janku Barletu. Po njegovi smrti je bil do imenovanja novega župnika dr. Jan-

ka Arnejca župni upravitelj.

Že v dijaških letih se je zanimal za leposlovje ter mladinsko križarsko gibanje, zlasti na liturgičnem področju. V Ljubljani se je posvetil pastoraciji Marijini kongregaciji uradnic ter bil asistent KA.

L. 1945 je odšel v begunstvo, ki ga je preživel nekaj tednov v Monigu pri Trevisu, nato v semenišču Vittorio Veneto, odkoder je z rojakom g. Šankom Skvarčom odšel v dušno pastirstvo k slovenskim beguncem v taborišče Riccione. Ko so to taborišče razpustili, je prišel v taborišče v Senigalliji pri Anconi. Od tam je odšel v Argentino, kamor je prišel l. 1948. Po nekaj tednih je na prošnjo slovenskih beguncev, ki so se naselili kot skupina v Mendози, šel k njim in postal njihov dušni pastir. Kar kmalu je začutil redovniški poklic ter vstopil k jezuitom. Po končanem noviciatu je šel prek več jezuitskih samostanov v Córdoba in Mar del Plati. Vmes je bil v malem seme-

nišću nadškofije Buenos Aires prefekt, ekonom in profesor klasičnih jezikov, nekaj časa je učil pastoralko v velikem semenišču. Od tod je odšel v „Colegio Máximo“ v San Miguel, kjer je deloval v pastoračiji in kot voditelj duhovnih vaj. Kot tak je večkrat vodil tudi duhovne vaje za slovenske rojake v vseh stanovih. Iz bližnjega San Miguela je redno hodil na duhovniške sestanke slovenskih duhovnikov in nekajkrat tudi predaval. Malo je občutil, ko so ga predstojniki poslali v jezuitsko rezidenco v daljno in vročo Resistencio, kjer je postal kaplan v stolni župniji

in kancler na škofijski kuriji. Kot tak je večkrat provikar škofije, ko je škof odsoten in nima generalnega vikarja. Kmalu se je vživel na novem mestu in pokazal zgled vestnega duhovnika. Stalno bere slovenske liste in po pisemski zvezi, prav gotovo pa tudi z molitvijo, spremlja življenje slovenskih rojakov v svetu in v domovini.

Ko mu rečemo: hvala za delo, ki ga je opravil v dušnem pastirstvu zlasti med rojaki zunaj domovine, mu čestitamo k njegovemu duhovniškemu jubileju in mu želimo veliko potrebne milosti.

A. O.

Duhovnik Franc Jakop – umrl

V sanatoriju v mestu San Nicolás v buenosaireški provinci je 18. julija umrl duhovnik Franc Jakop. Rajni je bil rojen 3. marca 1920 v Smedniku pri Kranju. Po maturi na klasični gimnaziji v Ljubljani, ki jo je obiskoval kot gojenec Marijanišča, je vstopil v ljubljansko semenišče in bil posvečen v duhovnika 11. junija 1944. Imenovan je bil za kaplana na Blokah, živel pa tudi v župniji Ježica pri Ljubljani. Maja 1945 se je pred partizani skupaj z drugimi begunci umaknil na Koroško v Avstrijo, kjer je preživel begunska leta v taboriščih v št. Vidu in Kellerbergu. V tem taborišču je bil tudi dušni pastir slovenskih beguncev.

V Argentino se je izselil leta 1949 in laplaški škof Solari ga je poslal za kaplana v San Nicolás. Čez nekaj let je San Nicolás postal sedež nove

škofije in Jakop s tem stolni kaplan, kar je ostal skozi 32 let, prav do svoje smrti. Preživel je 3 tamkajšnje škofo in 2 župnika. Zlasti prva leta je imel težko in odgovorno delo, ker je bil župnik starejši in je moral glavno delo opravljati sam. Poleg dušnopastirskega dela v župniji je skrbel vsa leta za duhovno oskrbo v domu za onemogle žene. Bil je tudi asistent mladinske in moške katoliške akcije in administrator novoustanovljene škofije.

Zavoljo preprostega in neposrednega nastopa so ga ljudje cenili in vzljubili. To se je pokazalo tudi ob pogrebnem opravilu, ko so verniki množično napolnili stolnico in se s solzami v očeh poslavljali od svojega dolgoletnega duhovnika. Somaševanje pri pogrebni maši je v nedeljo 19. julija dopoldne vodil krajevni

škof Rossi ob udeležbi 22 duhovnikov. V govoru je škof podčrtal pokojnikovo iskrenost, delavnost in neposrednost do slehernega vernika. Poslovilne besede sta spregovorila tudi stolni župnik in laični predstavnik župnijskega občestva.

V imenu slovenskih duhovnikov se je pogreba udeležil mons. Anton

Orehar, ki je opravil pogrebne molitve v slovenskem jeziku ter se zahvalil škofu, duhovnikom in vernikom za udeležbo pri pogrebu, še posebej pa tistim, ki so rajnemu med daljšo boleznijo stali ob strani. Rajnemu duhovniku Jakopu naj bo Bog za njegovo dolgoletno duhovniško delo usmiljen sodnik in velikodušen plačnik!

A. O.

Valentin A. Prešeren – „oče, učitelj, prijatelj“

V soboto 12. septembra bo škof Jorge Carlos Careras posvetil v duhovnike tri salezijance. Med njimi je Tone Prešern, sin slovenskih staršev.

Posvečenje bo v cerkvi Srca Jezusovega na Camino de Cintura, San Justo.

Novo mašo bo imel v župniji Marije Pomočnice v Ramos Mejiji in ponovitev za Slovence v nedeljo 27. septembra v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši.

Novomašnik je bil rojen v Vicente López, prov. Buenos Aires, 2. januarja 1953 in je peti od sedmih otrok Prešernove družine. Oče Gabriel in mati Marija roj. Tomažević sta vcepila otrokom njihovo močno vero v Boga, ki daje veselo zaupanje kljub težkim razmeram, v katerih so živeli.

Tone ni imel še sedem let, ko se je že z navdušenjem zatekal v Don Boskov oratorij v Ramos Mejiji, kjer je tudi opravil osnovno šolo. V oratoriju se je počutil „kakor doma“, ker je bil tisti ambient poln salezijskega družinskega življa in zdravega zaupanja. Tam je rasel ob zgladu velikih salezijancev in prav z odločnostjo omenja duhovnika Janka Mernika. — Bog mu je pokazal pot: „Kakor gospod Janko veliko naredi za nas, ga hočem tudi jaz po-

snemati in v bodoče delati za revne fante...“

Tako je leta 1964 začel malo semenišče, kjer je zadihal veliko salezijanskega življenja. Malo semenišče mu je dalo možnosti resnega študija in veliko spretnosti v apostolskem delovanju. Nato je naredil noviciat v Manucho pri Santa Fe in istotam prve zaobljube v Don Boskovi ustanovi. Odločil se je za Kristusa, za življenje v skupnosti z brati, ki čutijo in hočejo enako.

V medicinskega zavodu v Viedmi, prov. Río Negro, je začel študij filozofije, ki ga je zaključil v Buenos Airesu na Instituto del Profesorado del Consejo de Educación Católica in dobil naslov profesorja za filozofijo in pedagogijo. Bistven je bil ta stik s filozofijo. Spoznanje človeka in njegovih temeljnih vprašanj mu omogoči nov razgled.

Med tem časom je imel veliko apostolskega delovanja na raznih področjih v salezijanskih zavodih, ki pa ga je izpopolnil na dvoletni praksi v malem semenišču z aspiranti in v Colegio Don Bosco v Buenos Airesu. Tako se je odločil za vedno: „Hočem ostati s Kristusom in z mladimi“ in naredil večne oblube v novembru 1977.

Duhovne obnove v notranjosti Argentine

Delegat slovenskih dušnih pastirjev mons. A. Orehar je v juliju obiskal slovenske skupnosti v notranjosti države in vodil duhovne obnove za

S tem je začel zadnjo dobo priprave za duhovništvo.

Teologijo je študiral na Argentinski katoliški univerzi in po štirih letih došel do posvečenja. Vsa ta leta razmišljanja in treznega študija mu jasno odkrijejo obzorje: „Bog, dobri in usmiljeni Oče, ga kliče med svoje, da se posveti kot salezijanski duhovnik, popolnoma predan revnim fantom.“

Tone ima prav posebno rad mladino kakor dober „oče“. Mlade hoče voditi kakor vesten „učitelj“ in jim biti na roko kakor zaupen „prijatelj“. Tako si je izbral duhovniško geslo: „Oče, učitelj, prijatelj“, tri vedre poteze salezijanskega duhovnika, ki jih je povzel iz Janezovega evangelija (13-17).

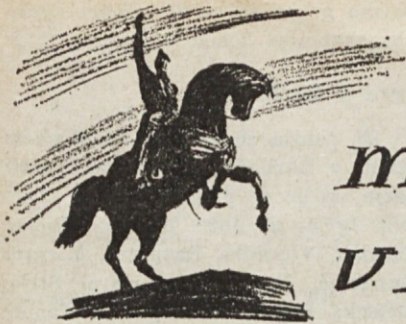
S Tonetom se tudi Slovenci veselimo, saj je v otroških letih obiskoval slovensko šolo še v starem Slomškovem domu. Takrat so ga med drugimi učili gđc. Anica Šemrov, g. Matija Lamovšek in g. dr. Alojzij Starc.

Z njim bomo Boga hvalili in ga prosili, naj bi mu bil Tone vedno zvest s svojim značilnim navdušenjem in veseljem.

Jože Repovž ml.

rojake v San Luisu 9. julija, v Mendози 10., 11. in 12. julija ter v Rosariu 14. julija.

Za rojake v Mar del Plati je imel msgr. Orehar sv. mašo v nedeljo 9. avgusta dopoldne, popoldne pa za rojake v Miramaru.

med nami v Argentini

Tombola „Duhovnega življenja“

Vročina poletnih mesecev je prisilila, da se je družabna prireditelva naše revije preselila v drug čas in drugo okolje. Sklenjeno je bilo, da bo namesto srečolova pripravljena tombola in sicer v Slovenski hiši.

V nedeljo, 5. julija, je bila najprej v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša, ki jo je daroval msgr. Anton Orehar, nato pa tombola v dvorani. Pripravljeni prostori so bili kmalu zasedeni in igralci so se v družinskem vzdušju zabavali ter čakali, če jim bo sreča mila. Najprej je bilo razdeljenih 194 kvatern in 130 činkvinov.

Med pavzo so bila še druga žrebana. Izmed nagradnih tablic je bila izžrebana številka 282, kateri je pripadel par v narodnih nošah. — Med prisotnimi so dobili tudi nagrado vstopni letaki številke 412, 419, 333, 123, 120, 277, 283, 133, 156. — Od otrok, ki so pisali v „Božje stezice“ v letu 1980, je žreb izbral Marijo Snežno Kocmur, Moniko Bukovec, Marjanco Magister, Rezi Škulj, Francko Cukjati, Janka štirna, Janka Kovačiča, Štefana Godca in Betko Jerov-

šek. — O tistih, ki so plačali naprej naročnino za tekoče leto, smo pa že objavili v majski številki, komu pripadejo nagrade.

V nadaljevanju je bilo čutiti napetost v zraku do trenutka, ko je Franc Uštar iz San Justa odnesel barvni TV sprejemnik z mizico, Beno Tičar iz Ramos Mejije in Marta Pregelj iz San Justa pa naslednja dobitka. Skupaj je bilo oddanih nad šestdeset tombol.

Prireditelva je uspela v vseh oziarih. Revija si je zagotovila fonde za nadaljnje izdaje; rojaki so pa, poleg gnotne in moralne podpore, preživeli popoldne v domači družbi in prijateljskem pogovoru.

Procesija sv. Rešnjega telesa

V Argentini je bil praznik rešnjega Telesa in rešnje Krvi na nedeljo 21. junija. Zavaljo argentinskih procesij na tisti praznik smo imeli Slovenci evharistično slavlje en teden kasneje, v nedeljo 28. junija. Ob 10. uri je bila v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji (Don Bosco) sv. maša za slovenske duhovnike

v Argentini. Ljudsko petje je vodila skupina mož in fantov z organistom Štefanom Drenškom. Msgr. Orehar je v pridigi govoril o sv. maši in obhajilu v življenju kristjana. Po maši je bila po obširnem zavodskem vrtu procesija: za križem so stopali najprej možje in fantje, potem otroci, narodne noše, pevci, ministrantje, duhovniki z Najsvetejšim, zastopniki ustanov, organizacij in Domov, dekleta in žene. Blagoslovne oltarje so pripravile verske skupnosti iz San Justa, Castelarja, San Martina in Carapachaya ter Ramos Mejía.

20-letnica smrti ravn. M. Bajuka

13., 20. in 21. junija so se Slovenci v Mendози spomnili 20-letnice smrti ravn. Marka Bajuka, ki je bil med rojaki v Mendози pobudnik za ustanovitev Društva Slovencev, njegov prvi predsednik, steber kulturnega življenja med njimi in do smrti pevovodja njihovega pevskega zborra.

V soboto 13. junija je bil v Domu na sporedu avdiovizual, v soboto 20. jun. pa pevski večer, na katerem je Slovenski pevski zbor pod vodstvom prof. Božidarja Bajuka izvajal 19 pesmi v priredbi raj. ravnatelja Pesmi je povezoval dr. Jože Krivec. V nedeljo 21. junija so se pokojnika spomnili pri sv. maši, potem pa s spominsko prireditvijo, ki je obsegala petje zborra, uvodno besedo predsednika Doma Staneta Grebena, deklamacijo in recitacijo ter spominski govor dr. Jožeta Krivca, ki je prikazal lik ravn. Bajuka v domovini, v begunstvu in izseljenstvu. Po

obisku groba so se udeleženci udeležili skupnega kosila v Domu.

Igra v Bariločah

28. junija so imeli v Planinskem stanu v Bariločah veseloigro Bogati ženin, ki jo je pripravil Ciril Markež. Igrali so Jože Možina, Matjaž Jerman, Veronika Razinger, Mirjam Zupančič, Janez Rode, Karel Strle, Milenka Razinger, Gregor in Tomaž Arko ter Alenka Mavrič. Sceno sta pripravila Marko Jerman in Gregor Arko.

Občni zbor društva v Mendози

14. junija je bil občni zbor Društva Slovencev v Mendози. V poročilu o grajenju novega Doma je bilo povedano, da so v prvem letu zgradili vsaj 45% celotnega načrta. Nabiralna akcija je dobro potekala in pri prostovoljnem delu je sodelovalo presenetljivo število rojakov. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: Stane Grebenc — predsednik, Janez Štirn in arh. Božidar Bajuk — podpredsednika, inž. Janez Grintal in Gabrijel Hirschegger — tajnika, Dane Žumer in Matilda Petrena — blagajnika, inž. Jože Germ — poslovođači blagajnik, Peter Slovša — gospodar, inž. Marko Bajuk, Irena Grebenc in Helena Bajda — kulturni referenti, v gradbenem odboru so Maks Ovčjak, arh. Božidar Bajuk in inž. Jože Šmon, v šolskem odboru Jaka Bajda in Frida Bajda, v nadzornem odboru Luka Grintal, Mirko Šmon in Peter Bajda ml., v razsodišču pa Dominik Heinrihar in prof. Božidar Bajuk.

Novice

IZ SLOVNIŠČINE

Slovenski novomašniki 1981

Letošnjih novomašnikov je 21: iz mariborske jih je 8, iz ljubljanske 6 in iz koprške 1. 4 so redovniki, med njimi 2 iz mariborske škofije in po 1 iz ostalih dveh. Eden je iz Madžarske in eden iz Argentine. Navajamo ime in priimek novomašnikov, starost, škofijo in župnijo:

Bevk Slavko (27), Maribor, Slovenska Bistrica; Berčan Tone (25), Ljubljana-Sv. Križ; Bizjak Franc (26), Ljubljana, Mavčice; Brezovnik Jože (25), Maribor, Rečica ob Savinji; Glasenčnik Ignac (25), Maribor, Vuzenica; Goličnik Jože (28), frančiškan, šmihel nad Mozirjem; Jagodic Ivan (27), Ljubljana, Komenda; Kovačec Jože (27), Maribor, Sv. Marjeta niže Ptuja; Lisjak Danijel (30), salezijanec, Zalošče-Dornberk; Maček Branko (26), Maribor, šentilj; Obed Slavko (26), Koper, Novaki; Perčič Tone (26), Ljubljana, šmarje - Sap; Podgrajšek Lojze (29), jezuit, Sv. Kuningunda na Pohorju; Prešern Tone (28), salezijanec, Buenos Aires; Štebe Roman (26), Ljubljana, Komenda; Štuhec Ivan (27), Maribor, Ljutomer; Tori Jože (26), Ljubljana, šmartno pri Litiji; Toth Štefan (26),

Szombathely, Gornji Senik; Turnšek Marjan (25), Maribor, Celje - Sv. Danijel; Jože Urbanija (26), frančiškan, Moravče; Urh Mirko (28), Maribor, Pobrežje.

Novi zvezki „Cerkvenih dokumentov“

Izšli so 3 novi zvezki zbirke „Cerkvenih dokumentov“. Knjižica št. 9 je posvečena 1.500-letnici rojstva sv. Benedikta. V njej je papeževo apostolsko pismo, njegov govor na Monte Cassino in Izjava evropskih škofov o Evropi. Knjižica 10 prinaša okrožnico Janeza Pavla II. „O božjem usmiljenju“. zvezek 11 pa papeževe govore ob njegovem obisku v Zahodni Nemčiji.

Novi doktor teologije

Na teološki fakulteti lateranske univerze v Rimu je doktoriral Janez Ambrožič, vodja pastoralne službe v Ljubljani. Naslov doktorske dizertacije je „Pastoralna skrb škofa Slomška za družine.“

Nova kanonika

Ljubljanski nadškof šuštar je imenoval za stolna kanonika v

Ljubljani dosedanjega župnika pri sv. Petru v Ljubljani Melhiorja Goloba in nadškofijskega kanclerja — msgr. Franca Vrhunca.

Umrli duhovniki:

P. Engelhard Štucin OFM

6. junija 81 je v bolnišnici na Jesenicah umrl p. Engelhard (Adolf) Štucin, OFM. Rajni se je rodil v Ljubljani 1912, po nižji gimnaziji vstopil v frančiškanski red, bil 1937 v Ljubljani posvečen, od 1940 bil kaplan v župniji Marijinega oznanjenja, med vojno veliko dobrega storil za internirance v Italiji, kamor je nosil telesno in duhovno hrano. 1944 je bil odpeljan v Dachau, kjer je ostal do konca vojne, potem se vrnil v prejšnjo službo. 1955 je postal prvi slovenski stolni župnik v Kopru (6 let), potem je vodil župnijo sv. Frančiška v šiški v Ljubljani, zadnjih 10 let pa je bil spovednik na Brezjah.

Štefan Steiner

5. julija 81 je umrl na Viru pri Domžalah dr. Štefan Steiner, izredni profesor in dekan Teološke fakultete v Ljubljani. Rajni je bil rojen 1926 v Beltincih v Prekmurju, bil posvečen 1953, potem kaplan v Slovenskih Konjicah in pri sv. Rešnjem telesu v Mariboru, od 1958 do 1965 študiral v Rimu katehetiko, pastorko in moralko. 1961 je doktoriral. 1965 je postal honorarni predavatelj moralne teologije na Teološki fakulteti v Ljubljani, 1968 docent in 1972 izredni profesor, 1978 pa dekan Teološke fakultete. Pred dobrim letom je obolel za tumorjem v glavi,

bil operiran, potem pa več mesecev izredno hudo trpel do svoje prezgodnje smrti.

Steiner je bil zelo nadarjen in delaven kot duhovnik in znanstvenik. Njegova glavna znanstvena dela so: Katehistično vprašanje v Sloveniji po l. 1945 (Rim 1967); Človekov poklic v Kristusu (1970 in 1975); Človekovo življenje v Kristusovi ljubezni (1971 in 1973); Oznanjevalna teologija (1969); Ko se poročata eros in seks (1974); Uvod v socialno teologijo (1977); Zakrament sprave (1979); Krščanski socialni nauk (1981).

Simon Čresnik

29. junija je v slovenjgraški bolnišnici nenadoma umrl Simon Čresnik, župnik v Črni na Koroškem. 3 tedne prej je imel hud srčni napad. Soupravljal je do smrti tudi Javorje in Koprivno. Doma je bil od Sv. Marka niže Ptujja. Posvečen je bil na cvetno nedeljo 1941, potem bil v izgnanstvu na Hrvaškem. V Črni je pastiroval dobra 3 desetletja.

Romanje mladih na Brezje in na Ptujsko goro

Na Brezje in na Ptujsko goro je v noči med 26. in 27. junijem poromalo nad tisoč mladih kristjanov iz vse Slovenije. Na Ptujski gori je blizu 400 mladim romarjem maševal naslovni škof Grmič. Z njim je somaševalo blizu 30 duhovnikov. Na Brezjah je z medškofijskim asistentom za pastoralo študentov dr. Rudijem Koncilijem somaševalo 12 duhovnikov.

Birma slovenskih otrok zunaj Slovenije

Na povabilo zdomcev in izseljen-
skih dušnih pastirjev so slovenski
škofje obiskali slovenske skupnosti
po Evropi. Na praznik Gospodovega
vnebohoda je mariborski škof Kram-
berger birmal v Franciji, najprej v
Mericourtu (Pas de Calais), potem
v Parizu. Isti dan je škof Lenič bir-
moval v Frankfurtu, škof Jenko je
na praznik sv. Rešnjega telesa in
krvi birmal v Frankfurtu, škof Le-
nič pa isti dan na Dunaju.

Breznikova razstava

V Prešernovi dvorani Slovenske
akademije znanosti in umetnosti v
Ljubljani je Inštitut za slovenski
jezik SAZU-ja odprl razstavo ob 100-
letnici rojstva dr. Antona Breznika.
Breznik, eden najpomembnejših slo-
venskih jezikoslovcev, je bil rojen 26.
junija 1911 v Ihanu in v duhovnika
posvečen 1905 v Ljubljani. Slovenšči-
no je študiral na graški univerzi in
doktoriral na temo: „Naglasne vrste
slovenskega glagola“. Od 1911 do
svoje smrti 1944 je bil profesor slo-
venščine na škofijski gimnaziji v
Šentvidu, kjer je bil tudi dolgoletni
ravnatelj. Na razstavi je bilo 110
Breznikovih knjig, razprav, člankov,
ocen, poročil in zapisov (2.074 stra-
ni) ter 10 del, ki jih je izdal v sode-
lovanju z drugimi znanstveniki, po-
tem študijski zapisi o nikalnici, po-
vratnih glagolih, sklopih... Brezni-
kovo delo je 1944 orisal njegov prija-
telj in slavist Jakob Šolar v knjižici:
Dr. Anton Breznik — Jezik naših

časnikarjev in pripovednikov. Poz-
neje je Šolar delce razširil in izpo-
polnil ter mu dal naslov: „Življenje
besed“.

Nove redovniške predstojnice

Tri redovne skupnosti slovenskih
sester so dobile nove provincialne
prednice. Na rednih kapitljih so bi-
le izvoljene: za Družbo hčera usmi-
ljenih sester (usmiljenke) je bila iz-
voljena sestra Pavla (Vera) Škrbec,
za mariborske šolske sestre sv. Fran-
čiška s. Leonita Rojs, za Uboge šol-
ske sestre de Notre Dame pa s. M.
Alakok Dugulin.

Obisk videmskega nadškofa

V župnišču v Kobaridu je bilo 8.
julija srečanje domačega škofa Jen-
ka in videmskega nadškofa Alfreda
Battistija. Gosta iz Italije je spre-
mljalo 7 duhovnikov, med njimi 2 Slo-
venca, ob Jenku pa je tudi bilo 8
duhovnikov. Pogovarjali so se o so-
delovanju 2 sosednjih škofij ob dr-
žavni meji. Battisti je obljubil, da bo
tako poskrbel za slovenskega spo-
vednika v romarskem svetišču Stara
gora pri Čedadu. Battisti je zelo na-
klonjen slovenskim vernikom v vi-
demski nadškofiji.

Josef Glemb — naslednik Višinskega

Papež Janez Pavel II. je 7. julija imenoval za naslednika kardinala Višinskega škofa Josefa Glempa. Škof Glemb je s tem postal nadškof Varšave in Gniezna ter primas Poljske. Na prihodnjem konzistoriju bo verjetno imenovan za kardinala. Glemp je bil rojen 1928 v Inowroclawu v kmečki družini in bil 12 let pravni svetovalec in sodelavec Višinskega. Je eden najmlajših poljskih škofov, vodi škofijsko komisijo „Pravičnost in mir“, obvlada več jezikov. V duhovnika je bil posvečen 1956. In leta 1979 je postal škof v Warmiji. Glede komunizma ima jasne pojme, je zavzet branivec človekovih pravic in zagovornik neodvisnega sindikata „Solidarnost“. Njegova pastoralna linija bo verjetno nadaljevanje linije Višinskega.

„Jezusovo življenje“ za Kubo

Kubanske oblasti so dovolile uvoz pet tisoč izvodov knjige „Jezusovo

življenje“. Te knjige je na Kubo poslalo perujsko biblično društvo za kubansko šolsko mladino.

O verskem stanju v Albaniji

Angleški list „Keston College“ poroča, da so državne in partijske oblasti pričele še huje preganjati in zapirati katoličane. Vlada si že leta prizadeva, da bi izkoreninila še ostanke krščanstva v državi. Albanija se je 1967 uradno oklicala za „prvo ateistično državo na svetu“. Že od 1957 je najstrožje prepovedana kakršnakoli verska dejavnost. Posebno stroge ukrepe in kazni so sedaj uvedli za tiste kristjane, ki se skrivaj zbirajo, imajo doma shranjeno versko literaturo, nabožne slike, rožne vence in druge nabožne predmete. Vseh 2000 albanskih cerkva in džamij je porušenih ali spremenjenih v restavracije, skladišča, športne dvorane itd. Samo nekaj cerkva so pustili kot „zgodovinske spomenike“. Po izjavah albanskih beguncev katoličani kljub poostrenim ukrepom niso opustili verskega življenja. Skrivaj se zbirajo

po domovih k molitvenim srečanjem, porokam, krstom. Vendar mnogi Albanci ne vedo več, kaj je to duhovnik, škof, vera, zakramenti.

Težave kristjanov v Palestini

Frančiškanski redovnik Gino Concetti je v imenu frančiškanov, ki so varuhi svetih krajev v Palestini, v dnevniku *L'Osservatore Romano* objavil poseben poziv, v katerem izraža zaskrbljenost za svete kraje. Število kristjanov v Palestini se je močno skrčilo in še ti živijo v težkih materialnih razmerah. Nujno potrebujejo pomoči širše krščanske skupnosti, da si izboljšajo domove. Po popravilu pa kličejo tudi zgradbe svetih krajev. Če kristjanov ne bo, bodo te stavbe muzeji, ki jih bodo obiskovali turisti, ne bodo pa več središča verskega življenja.

Film o Kristusovemu vstajenju

Pater Patrick Peyton, ki je v svetu poznan kot apostol rožnega venca, pripravlja film o Jezusovem vstajenju z naslovom „Največja skrivnost“. Sodelovala bo tudi kneginja Grace iz Monaka, ki jo Peyton pozna še iz let, ko je bila filmska igralka. To bo drugi film v seriji „filmskega rožnega venca“. Prvi je bil končan o božiču in ga je javnosti predstavil Frank Sinatra.

Sestanek redovnikov in škofov Srednje Amerike

12. junija se je v Vatikanu končal zelo važen sestanek redovnikov

in škofov Srednje Amerike. Vodili so ga kardinali Baggio (kongregacija za škofove), Pironio (kongregacija za redovnike) in Rossi (kongregacija za evangelizacijo narodov). Od državnega tajništva se je udeleževal sestanka tajnik sveta za izredne cerkvene zadeve nadškof Silvestrini.

Cilj sestanka je bila izmenjava informacij o razmerah v srednjeameriških državah, o zadržanju redovnikov ter usklajevanju pastoralnega dela.

Kapela — spremenjena v vojaško bolnišnico

Kapelo sv. Tomaža Becketta v Ostrogonu so madžarske oblasti spremenile v vojaško bolnišnico. Kapela stoji nasproti škofijskega dvorca. Da bi zadevo uredili čimbolj natihem, so za nekaj časa zaprli tudi bližnji muzej cerkvene umetnosti. V bolnišnici zdravijo sovjetske vojake, ki jih vozijo z bojišč v Afganistanu. Menda takšnih bolnišnic po vzhodnoevropskih satelitskih državah je precej. Sovjetski režim namreč ne mara seznaniti svojih ljudi s posledicami „afganistanske krize“.

Predsednik CELAM-a o „teologiji osvoboditve“

Predsednik latinskoameriškega škofovskega sveta — CELAM-a — nadškof iz Medellina Alfonz López Trujillo je v uvodnem poročilu na mednarodnem teološkem simpoziju, ki se je končal 24. aprila na španski univerzi „Opus Dei, Navarra“ v Pamploni in na kateri je nad 200 teolo-

gov iz 8 držav razpravljalo o témi „Kristus, božji Sin in rešitelj ljudi“, kritiziral „nejasnosti“ v južnoameriški teologiji osvoboditve, ki jo tudi ljudstvo odklanja. Trujillo je prav tako obsodil gibanje „Kristjani za socializem“, ki je nastalo v Čilu, a je preneslo svoj center v Španijo. Med njim in nekaterimi „naprednimi“ teologi se je ob koncu razvila burna debata.

Kazen za gorečnost

Ruski pravoslavni metropolit Ivan iz Pskova v Sovjetski zvezi je izgnal iz svoje škofije redovnika Rafaela Ogorodnikova, ki se je „pregrešil“ iz apostolske gorečnosti. Na sodišče je šel prosit, da bi smel nesti obhajilo svojemu bratu Aleksandru, ki je v zaporu, obsojen zato, ker je brez uradnega dovoljenja ustanovil semenišče. Škoda, da je pravoslavna Cerkev pogosto tako vdana in podložna partiji!

Poljaki počastili poznanske žrtve

V nedeljo, 28. junija so v Poznaniu, kjer je v juniju 1952 prišlo do prvega upora delavcev zoper poljski komunistični režim in ki je terjal 72 mrtvih in 1600 ranjenih, odkrili tem žrtvam spomenik, sestavljen iz dveh križev, ki ju povezuje orlova glava, poljski grb. Na spomeniku je vklesan napis: „Za svobodo, pravico in kruh“, geslo, ki so ga delavci ob posameznih dogodkih največkrat ponavljali. Na križih so označene še druge obletnice, ko so se delavci ponovno dvignili v obrambo

svojih pravic: 1-968, 1970, 1976 in 1980.

S poznanskimi dogodki se je na Poljskem začel proces destalinizacije. Oktobra 52 je prevzel partijsko vodstvo Gomulka, kardinal Višinski pa je bil spuščen na svobodo.

Poznanskih proslav se je udeležilo nad 200.000 Poljakov. Glavni govornik je bil voditelj neodvisnega sindikata „Solidarnost“ Lech Walesa. Tudi poljska Cerkev je bila prisotna pri proslavah. Sv. mašo je opravil kardinal Macharski iz Krakowa, ki je prebral pozdravne besede sv. očeta, „ki se čuti duhovno povezan z vsemi, ki danes molijo za žrtve tistih tragičnih dogodkov, in ki občuduje tiste, ki so tedaj imeli pogum zahtevati spoštovanje človekovih pravic.“

Poklon dirigenta Leonarda Bernsteina bolnemu papežu

Ameriški skladatelj in dirigent Leonard Bernstein je 12. junija v sprejemni dvorani Pavla VI. v Vatikanu kot „poklon okrevajočemu papežu“ priredil koncert lastnih skladb. Na koncertu so prvokrat v Italiji izvajati tri „meditacije za violončelo in orkester“ in tretjo Bernsteinovo simfonijo. Poleg mednarodnih solistov so sodelovali še simfonični orkester akademije Sv. Cecilije iz Rima in rimski zbori. Izkupiček dobrodelnega koncerta so prireditelji poklonili oddelku za srčno kirurgijo rimske otroške klinike „Deteta Jezusa“. V Italiji se vsako leto rodi 3.000 otrok s srčnimi napakami, ki jih morajo srčni kirurgi operirati.

SMEH OD DOMA (s stisnjenimi zobmi!)

Ves pesek jim je zmetal v oči, pa si je kljub temu postavil vikend.

— — —

Denar ni vse. Tudi podkupovati je treba znati.

— — —

Česa ta teden ne slišimo na vsakem koraku? Tega: „Tovariši, dajte nam več sestankov!“

— — —

Ni mi lahko, ko vidim, da je nekaterim lažje.

— — —

Nekaterih ljudi se sploh ne splača kupiti, ker se prodajo zastonj.

— — —

Voditelj seje zbranim: „Slišali ste predlog tovariša šefa. Kdor je za, naj dvigne roko. Nihče? In kdo je proti? Tudi nihče? Torej je predlog soglasno sprejet...“

— — —

Turisti so goloroki okupatorji.

— — —

Moja težava je v tem: čim starejši postajam, tem manj razumem starejšo generacijo.

— — —

Kako to, da pri nas ni morale, saj poznam vrsto ljudi, ki imajo dvojno moralo?

— — —

Nihče mi ne brani dvigniti glasu, kadar branim nadrejene.

— — —

Resnice ni mogoče kupiti, lahko se pa prodaja.

— — —

Nikar vendar od naših železnic

ne pričakujemo pretirano več, kakor zmorejo! Saj imajo samo dva razreda.

— — —

Za politične investicije plačujemo navadno dvojne obresti.

— — —

Kadar vodilni samo tolčejo po mizi, se podjetje kaj rado podere.

— — —

Kadar lisica govori goskam, rada poudarja njihove samoupravne pravice.

— — —

Zakaj zamerimo drugim, če niso takšni, kakršni bi bili radi mi?

— — —

Nekatere tovariše moramo čimprej pozabiti, da bi nam lahko ostali v lepem spominu.

— — —

Šolska kvalifikacija je povsem nepotrebna — posebej, če je sploh nimamo.

— — —

Plazilci pogosto dosežejo visoke cilje.

— — —

Marsikdo ima svojo lepšo prihodnost v tujih žepih.

— — —

Prihodnost je precej negotova za vse tiste, ki več mislijo na preteklost kot na sedanost.

— — —

Čudno je, da ovce najraje izvolijo za svojega delegata volka.

— — —

Govornikom ne dajajte vode, da ne bodo govorili še bolj vodeni!

KJE JE KAJ

LETO 48

SEPTEMBER 1981

JUBILEJ	Ob 100-letnici rojstva Teilharda de Chardina (Lojze Bratina)	532
UVODNIK	Rast in razmah naše slovenske skupnosti .	513
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Postopno okrevanje sv. očeta	516
	Evharistični kongres v Lurdu	521
	Težave kristjanov na Kitajskem	535
SODOBNA VPRAŠANJA	Pastoralno pismo katoliških škofov Jugoslavije ob mednarodnem letu prizadetih 81 Masonerija in Cerkev (D. K.)	524 530
	Enakost in neenakost moža in žene (Lojze Kukovica)	538
NAŠA VPRAŠANJA	Slomšek, vzor prave podobe slovenskega človeka, uči	541
	Pismo iz Castelarja na Hanželičevino (Pavle Rant)	542
	Praktično izpopolnjevanje v slovenščini (Simon Rajer)	544
	Zvonovi zvonijo, premilo pojo... (Jože Tominc)	546
LEPOSLOVJE	Smehljaj za poletje (Vladimir Kos)	514
	Prišel si nazaj (Vladimir Kos)	514
	Na koščku sveta ob reki Súmida (Vl. Kos)	515
	Iz zadnje Beličičeve knjige	551
ZA MLADINO	Svetovni nazor in pojem morale (Marko Kremžar)	555
V DRUŽINI	Zakonska občestva (Vital Vider)	556
ROMAN	Oče Damijan (Wilhelm Hünermann)	560
NOVICE	P. Ivan Caserman, D. J. — zlatomašnik (A. O.)	563
	Duhovnik Franc Jakob — umrl (A. O.) ..	564
	Valentin Anton Prešern — „oče, učitelj, prijatelj“ (Jože Repovž)	565
	Med nami v Argentini	567
	Novice iz Slovenije	569
	Svetovne novice	572
HUMOR	Smeh od doma (s stisnjenimi zobmi!)	575

Malo za šalo, malo zares

„Ali si bral mojo zadnjo humoresko?“

„Sem.“

„In kaj praviš?“

„Vesel sem, da je zadnja.“

— — —
Učiteljica: „Vaš otrok ima izreden talent. To se mu vidi že na obrazu.“

Oče: „Ne verjamem. Meni se zdi, da je to od glist.“

— — —
Škot je šel kupit malico. „Pet dek

najbolj navadne salame. Zavijte mi jo, prosim, v današnji časopis!“

— — —
Oče svojemu otroku rad pripoveduje pravljice. Ko konča, otrok vselej vpraša: „In potem?“

Nekoč mu je pripovedoval pravljico o Trnuljčici in končal s tem, kako se je poročila s princem.

„In potem?“ je vprašal otrok.

„Potem? Nič. S poroko se vsaka pravljica konča,“ je odgovoril oče ves zamišljen.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intelectual No. 1.313.507.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1981 je 200.000 pesov.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja in notranja oprema DŽ in BS: Stane Snoj.

DUHOVNO
ŽIVLJENJE

1 • 9 • 8 • 1